Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 13 август 1969 йил, чоршанба ● № 187 (14.350). ● Баҳоси 2 тийин.

«ЗОНД-7» ОЙ АТРОФИДАН УЧИБ ЎТДИ

ТАСС АХБОРОТИ

Совет «Зонд-7» автомат станцияси учишда давом этмоқда.

Программага мувофиқ, 1969 йил 9 августда фазода йўл белгилаб олиниб, ҳар тарафга бурилиш программаси бажарилганидан кейин, станция Ердан салкам 260 минг километр нарида бўлган пайтда двигатель установка ишга солинди. Бунинг натижасида станциянинг тезлиги мўлжалдаги миқдорга келтириб ўзгартирилди. Маневр ўтказилиши натижасида автомат станция Ой томон учишининг аниқланган траекториясига ўтди. Учиш жараёнида илмий ўлчашлар ўтказилди, Ер фотосуратга олинди, станция ичидаги такомиллаштирилган системалар ишлатиб кўрилди.

Станция 11 августда Ой атрофидан учиб ўтди. Бунда Ой яқинидаги фазонинг физик характеристикаси ўлчанди ва Ойнинг сатҳи фотосуратга олинди.

«Зонд-7» Ой атрофидан учиб ўтганидан кейин Ер томон учиш траекториясига ўтди.

Станция билан мунтазам радио алоқа қилиб турилибди. Олинаётган телеметрик маълумотларга қараганда станция ичидаги ҳамма системалар нормал ишламоқда. Траектория параметрлари мўлжалга яқин.

Ердаги команда — ўлчов комплекси воситалари «Зонд-7» станциясидан олинаётган телеметрик ахборотни қабул қилишни давом эттирмоқда.

Координациялаш, ҳисоблаш маркази олинган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

Фарғона область, Риштон районидаги Куйбишев номли колхоз далаларида мўл ҳосил етиштирилаётганлиги штатсиз фотомухбир С. Безносов олган мана шу суратларда ҳам кўриниб турибди. Юқоридаги суратда машҳур механизаторлардан бири Сотиболди Аҳмедов тасвирланган. Пастдаги суратда эса учинчи бригаданинг пахта даласи. Бригада бошлиғи Ю. Қосимов (ўнгдан) ва колхоз раиси М. Султонов ўртоқлар ҳосил чўғини кўздан кечиришяпти. Трактор рулида механизатор Ўктам Маматқулов.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗЛАРИ, СОВХОЗЛАРИ ВА ТАЙЁРЛОВ ПУНКТЛАРИНИ 1969 ЙИЛГИ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШГА ҲОЗИРЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қайд қиладиларки, республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларини турмушга татбиқ қила бориб ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўрган ҳолда юбилей йилида 4 миллион 100 минг тонна пахта етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун ҳормай-толмай курашмоқдалар.

Республиканинг кўпчилик колхоз ва совхозлари баҳор кечикиб келганлиги ва ёғингарчилик кўп бўлганлиги, ғўзанинг ўсиш даврида тошқинлар бўлганлиги ва ҳаво совиганлиги сабабли юз берган катта жиддий қийинчиликларни бартараф этиб, экинни намунали парвариш қилиб ҳамда КПСС Марказий Комитети ва СССР Ҳукумати республикага берган катта ёрдамига таяниб ғўзанинг ривожланишидаги колоқликни тугатдилар ҳамда мўл ҳосил тўплаш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтирдилар. Ана шу хўжаликларда ғўзани парвариш қилиш суръатларини кучайтириш билан бир қаторда янги ҳосилни териб олиш ва давлатга топшириш учун тайёргарлик ҳам ҳар тарафлама қизитиб юборилди.

Шу билан бирга бир қатор районлар ва хўжаликларда катталиги майдонлардаги ғўза ривожланишдан ҳамон кескин орқада қолмоқда, давлат плани ва социалистик мажбуриятни бажаришни таъминлайдиган даражада ҳосил олиш учун уни парвариш қилиш ҳамда суғоришни кучайтириш зарур.

Республикадаги кўпчилик хўжаликларда янги пахта ҳосилини йиғиб-териб олишга тайёргарлик кўриш ҳали бошлангани йўқ, асфальтланган майдончалар, хирмонларда бостирмалар қуриш ва мавжудларини ремонт қилиш, йўл ва кўприкларни ремонт қилиш, шунингдек, автомобиль ва от-улов транспортини ҳамда тарози хўжалигини тайёрлашга киришилмаган.

Бу йил ҳосил йиғим-теримини муваффақиятли ўтказишда пахтани машина билан териш алоҳида роль ўйнайди. Бироқ, шунга қарамай Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, кўпчилик колхоз ва совхозлар пахта териш техникасини ремонт қилишни ташкил этишда, шунингдек, пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларини тайёрлашда йўл қўйиб бўлмайдиган даражада сусткашлик қилмоқдалар.

Республикада 1 августгача пахта териш машиналарининг ҳаммаси бўлиб 34.8 проценти, кўсак узиш, ерга тўкилган пахтани терадиган ва кўрак чувиш машиналарининг эса бундан ҳам оз қисми тайёрланган. Механик-ҳайдовчилар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш курсларига ўқувчилар қабул қилиш ҳали тугалланганн йўқ.

Пахта тозалаш заводлари тайёрлов пунктларини янги пахта ҳосилини қабул қилиб олишга тайёрлашни мутлақо қониқарсиз олиб бормоқдалар. Сурхондарё, Қашқадарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССРдаги 109 тайёрлов пунктларида ҳали бултурги пахта ҳосили бор ва бу, пунктларни тайёрлашни кечиктирмоқда. Тайёрлов пунктлари қуритиш-тозалаш цехларини, пахтани ортиш-тушириш ишларини механизациялаш воситаларини, автомобиль тарозиларини, электр ускуналарини ремонт қилиш, пахта учун янги майдончалар қуриш ва мавжуд майдончаларни, йўллар ва йўлакларни, асфальтланган усти ёпиқ жойларни, ишлаб чиқариш биноларн ва иншоотларини, лабораториялар ва ишчиларнинг ётоқхоналарини ремонт қилиш планини бажаришда жуда орқада қолмоқдалар.

Ишлаб турган тайёрлов пунктларида янги қуритиш-тозалаш цехлари қуриш ва пунктларнинг территориясини кенгайтириш суст амалга оширилмоқда.

«Главхлопкомаш» ва «Хлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли машинасозлик корхоналари қишлоқ хўжалигига ҳамда пахта тозалаш саноатига пахта териш техникасини ремонт қилиш учун эҳтиёт қисмларни, пахта тозалаш заводлари, қуритиш-тозалаш цехлари учун технология ускуналари ҳамда эҳтиёт қисмларни ва тайёрлов пунктларини механизациялаш воситаларини етказиб беришни кейинга сурмоқдалар.

Колхозлар, совхозлар ва тайёрлов пунктларини 1969 йилги пахта ҳосилини териш ва қабул қилиб олишга ўз вақтида тайёрлаш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ғўзанинг ривожланишидаги қолоқликка барҳам бериш ва олинган социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажариш имкониятини берадиган даражада мўл ҳосил тўплаш учун ҳамма жойда экинни бутун август ойи давомида кўнгилдагидек парвариш қилиш, ҳамда янги ҳосил йиғим-теримига ўз вақтида ҳар томонлама тайёргарлик кўришни таъминлаш Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва унинг жойлардаги органлари, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, колхоз ва совхозлар раҳбарларининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблайдилар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, колхозлар, совхозлар ва пахта тозалаш заводларининг раҳбарлари ғўза парваришини кучайтириш билан бир қаторда, колхоз ва совхозларда пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва уни тайёрлов пунктларида узлуксиз қабул қилиш билан боғлиқ бўлган барча ишларнинг ўз вақтида бажарилишини таъминлашлари зарур.

Шу мақсадда:

пахта териш техникасини ремонт қилиш суръатларини кучайтириш ва сифатини яхшилаш юзасидан қўшимча чоралар кўрилиши. «Узсельхозтехника» район бирлашмалари ҳузуридаги ва совхозлардаги курсларда пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларини тайёрлашни дарҳол қизитиб юбориш, шунингдек, пахтани машина билан теришга тайёргарлик кўриш юзасидан бошқа барча тадбирларни ўз вақтида амалга ошириш керак.

Республика колхоз ва совхозларида пахта сушилкаларини, асфальтланган майдончаларни, бостирмаларни, пахта ортадиган механизмларни, барча транспорт воситаларини, тарози хўжалигини ремонт қилиш ва тайёрлашни, хўжаликларнинг территориясидаги йўллар ва кўприкларни ремонт қилишни, шунингдек дала шийпонларини, мавсумий болалар боғча ва яслиларини жиҳозлашни 1 сентябргача тугаллаш лозим;

аэродромларни ва сигнал бериш хизмати кадрларини тайёрлашни ҳамда ҳар бир хўжаликка ғўза баргини тўктириш учун етарли миқдордаги дефолиантларни ташиб келтиришни 1 сентябргача тамомлаш керак;

пахтани қўл билан териш учун зарур миқдордаги этаклар ва қоп-қанорларни ўз вақтида тайёрлаш ҳамда уларни тайёрлов пунктлари ва совхозларга ташиб келтириш даркор;

барча колхоз ва совхозларда пахтаси машинада териш учун ажратилган далаларни текшириб чиқиш ва ана шу далаларни пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларига 20 августгача бириктиб қўйиш лозим. Далаларни теримни бошлаш олдидан бегона ўтлардан тозалаш ва пахта териш машиналарининг тўхтовсиз юқори унум билан ишлаши учун зарур шароитларни вужудга келтириш юзасидан белгиланган тадбирларнинг бутун комплексини тўла ва ўз вақтида амалга ошириш устидан қаттиқ контроллик ўрнатиш керак;

пахта йиғим-терими даврида колхоз ва совхозларда пахта териш техникасига малакали техника хизмати кўрсатишни ташкил этиш учун техника хизмати кўрсатиш, машиналарни ремонт қилиш ва уларга ёнилғи қуйишда ишлайдиган барча кўчма воситаларни тайёрлаб қўйиш ҳамда хизмат қилувчи ходимлар билан таъминлаш зарур;

хўжаликларнинг пахтани машина билан теришга тайёргарлигини оммавий равишда текшириб кўриш мақсадида август ойининг иккинчи ярмида колхозлар ва совхозлар, районлар ва областлар ўртасида ўзаро текшириш ўтказиш даркор.

«Узсельхозтехника» бирлашмасига колхоз ва совхозларда пахта териш техникасини ўз вақтида тайёрлаш ва техникани теримга тайёрлаш вақтида эҳтиёт қисмлар, ҳамда бошқа материаллар билан оператив равишда таъминлаб бориш учун шахсий маъсулият юклатилди.

«Главхлопкомаш»га пахта териш машиналари ремонти учун уч квартал фонди бўйича назарда тутилган запас қисмларни етказиб беришни тезлаштириш ва етишмаган миқдордаги запас қисмларни қўшимча равишда етказиб бериш имкониятларини қараб чиқиш юзасидан зарур чоралар кўриш мажбурияти юклатилди.

Бу йил 1 миллион 800 минг тонна пахтани машиналар билан териш ва 1 миллион 820 минг гектар (такрор дорилашни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда) майдондаги ғўзанинг баргини сунъий равишда тўктириш юзасидан областларнинг таклифлари маъқулланди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига Ўзбекистон Граждан авиацияси бошқармаси ва СоюзНИХИ билан биргаликда август ойининг иккинчи ярмида мутахассисларнинг кенгашини ўтказиш ва унда ғўзанинг баргини тўктириш муддатларини табақалаштириш, дефолиантлардан самарали фойдаланиш ва далаларни машина теримига тайёрлаш билан боғлиқ бўлган ишларни тўғри ташкил этиш масалаларини муҳокама қилиш топширилди.

Ўзбекистон Граждан авиацияси бошқармасига ғўзанинг баргини тўктириш учун керакли самолётларни Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг заявкасида кўрсатилган муддатларда етказиб бериш мажбурияти юклатилди. Самолётлар экипажларининг командирлари далаларга дефолиантларни сепиш юзасидан белгиланган қоидаларга қатъий риоя қилишга, дори сепишнинг юқори сифатли бўлишини таъминлашга ва самолётлардан юқори унум билан фойдаланишга даъват этилдилар.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрликлари, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари зиммасига ҳар бир пахта тозалаш заводи ва тайёрлов пункти бўйича 1968 йил ҳосилидан қолган пахтани ташиб олиш соҳасидаги аҳволни қараб чиқиш ва қолган пахтанинг ҳаммасини то янги ҳосил қабул қилинадиган вақтгача ташиб олиш юзасидан кескин чоралар кўриш, тайёрлов пунктларини ремонт қилиш ҳамда 1969 йилги пахта ҳосилини қабул қилиб олиш, қуритиш ва сақлашга тайёрлашнинг боришн устидан кун сайин контроллик олиб бориш, бунда асосий эътиборни пахтани қабул қилиб олишни механизациялаш воситаларини ҳамда қуритиш-тозалаш цехларини ишга тайёрлашга қаратиш ва уларнинг пахта тайёрлаш бошланган кундан эътиборан кеча-ю кундуз тўхтовсиз ишлашини таъминлаш мажбурияти юклатилди.

«Хлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмасига қолган давр ичида пахта тозалаш заводлари ва тайёрлов пунктларига технология ускунаси ҳамда янги пахта ҳосилини қабул қилиб олиш ва қайта ишлаш учун тайёрлов пунктлари ҳамда пахта тозалаш заводларини ремонт қилиш ва тайёрлашни ўз вақтида тугаллаш учун эҳтиёт қисмлар етказиб беришни тезлаштириш юзасидан кескин чоралар кўриш мажбурияти юклатилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Қишлоқ хўжалик ҳамда Пахта тозалаш саноати министрликлари, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва унинг жойлардаги органлари, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари зиммасига қуйидаги мажбуриятларни юкладилар:

колхозлар, совхозлар, пахта тайёрлаш трестлари, пахта тозалаш заводлари ва тайёрлов пунктларини СССР Давлат план комиссияси ҳузуридаги Баҳолар комитетининг 1969 йил 8 июлда «Колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда ташкилотлари давлатга сотадиган пахтанинг харид нархлари тўғрисида» қабул қилган қарори билан кенг таништириш ва шу асосда янги пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва уни давлатга топширишга намунали тайёргарлик кўриш ҳамда бу ишни муваффақиятли ўтказиш учун барча куч ва воситаларни сафарбар этиш;

колхозлар ва совхозларнинг раҳбарларига, пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларига, совхозларнинг ишчилари ва колхозчиларга машинада терилган пахтани қабул қилиб олиш ва унга ҳақ тўлаш тартибини, пахтакор хўжаликларни шпинделли машиналар билан терилган биринчи сорт «оқ олтин» топширишни кўпайтирганлик учун рағбатлантириш ва машина билан пахта теришда бевосита банд бўлган ҳамда давлатга юқори сифатли маҳсулот топширилишини таъминлаган ходимларни мукофотлаш қоидаларини тушунтириш. Шу муносабат билан пахта етиштирувчи хўжаликлар раҳбарларининг далаларни машина теримига ўз вақтида ва пухта тайёрлаш, дефолиацияни юқори сифатли ўтказиш, машина теримининг сифати юқори бўлишини ва кўпроқ пахтанинг биринчи сортларга топширилиши учун жавобгарлигини ошириш.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги ва унинг жойлардаги органлари Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, уруғчилик колхозлари ва совхозларининг раҳбарлари зиммасига уруғлик пахтани теришга тайёргарлик кўриш юзасидан зарур чоралар кўриш ва бунинг учун қуйидаги тадбирларни амалга ошириш вазифаси юклатилди:

уруғлик пахтани дала апробациясидан ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказишни ташкил этиш ва бунинг натижаларига қараб уруғлик пахтани териш ҳамда топшириш юзасидан топшириқлар белгилаш ва унинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш;

уруғлик пахтани териш, тайёрлаш, сақлаш ва қайта ишлашни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1968 йил 2 августда «Уруғлик пахтани териш ва тайёрлашни ташкил этишни яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори асосида ўтказиш.

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари зиммасига пахта терими бошлангунча умум фойдаланадиган районлараро йўллар ва кўприкларни, шунингдек, колхозларга, совхозларга ва пахта тайёрлаш пунктларига олиб борадиган йўлларни ремонт қилишни тугаллаш мажбурияти юклатилди.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари зиммасига 1969 йил 1 сентябргача барча колхоз ва совхозларда ёнғин хавфсизлигининг ҳолатини ва Давлат ўт ўчириш назорати органлари тавсия қилган тадбирларнинг бажарилишини текшириб кўриш мажбурияти юклатилди.

«Ўзбекбирлашув»га, Ўзбекистон ССР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, Соғлиқни сақлаш, Маданият, Алоқа министрликлари, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитети зиммасига пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш даврида колхозчилар ва совхозларнинг ишчиларига маданий-маиший ҳамда медицина хизмати кўрсатиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиш ҳамда уни амалга ошириш мажбурияти юклатилди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ва «Узсовпроф»га пахта териш техникасини терим мавсумига ўз вақтида ва юқори сифатли тайёрлаш, пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ҳамда янги пахта ҳосилини теришга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш соҳасида юксак кўрсаткичларга эришиш учун социалистик мусобақани кенг қизитиш ишида комсомол ва касаба союз ташкилотларининг актив иштирок этишини таъминлаш топширилди.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги 15 сентябргача бўлган муддатда республиканинг сизот сувлар юза жойлашган районларида пахтанинг пишишини тезлатишга қаратилган зарур мелиорация тадбирларини амалга ошириши лозим.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетига янги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлик кўриш ҳамда теримнинг боришини газеталарнинг саҳифаларида, радио ва телевидение орқали кенг ёритиб бориш мажбурияти юклатилди.

Пахтани териш ва давлатга топширишда юксак кўрсаткичларга ва маҳсулотнинг юқори сифатли бўлишига эришиш учун социалистик мусобақада ғолиб чиққан областлар, районлар ва совхозларни рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари таъсис этилади:

Қорақалпоғистон АССР ва областлар учун иккита Қизил байроқ;

районлар учун тўртта Қизил байроқ, шу жумладан давлатга ингичка толали пахта топширувчи районларни рағбатлантириш учун битта Қизил байроқ ва қўриқ ердаги районларни рағбатлантириш учун битта Қизил байроқ;

совхозлар учун иккита Қизил байроқ, шу жумладан қўриқ ердаги совхозларни рағбатлантириш учун битта Қизил байроқ.

Кўчма Қизил байроқлар 1969 йилнинг 20 сентябридан бошлаб ҳар ўн кунда бир марта бериб борилади.

Мусобақа ғолибларига Қизил байроқларни бериш ҳақида қарор қабул қилинганида планнинг бажарилиши ва пахта тайёрлаш суръати тайёрланган пахтанинг сифати, машина терими ҳамда уруғлик пахтани териш ва топшириш планларининг бажарилиши ҳисобга олинади.

Қашқадарё ва Сурхондарё областларига Қизил байроқлар берилганда, юқоридагилардан ташқари, ингичка толали пахта тайёрлаш планининг бажарилиши ҳам ҳисобга олинади.

Қизил байроқларни топшириш билан бир вақтда Қорақалпоғистон АССР ва областларга илғор хўжаликларга сотиш учун иккитадан юк автомашинаси ва илғорларни мукофотлаш учун 1000 сўмдан пул, районларга биттадан юк автомашинаси ва 300 сўмдан пул ҳамда совхозларга илғорларни мукофотлаш учун 150 сўмдан пул ҳам берилади.

Область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларига пахта теримида илғорликни эгаллаган колхозлар ва совхозларга топшириш учун кўчма Қизил байроқлар таъсис этиш тавсия қилинди.

Республика газеталарининг саҳифасида «Ҳурмат тахтаси» таъсис этилади ва унга пахта тайёрлаш планини, шу жумладан уруғлик ва ингичка толали пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарган областлар ва районлар ёзиб бориладн.

Республика Қизил байроқлари Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг тавсиясига биноан берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ишонч билдириб айтадиларки, партия, совет, қишлоқ хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, республиканинг барча пахтакорлари август ойида ғўзани намунали парвариш қилиб, унинг ривожланишидаги қолоқликни тугатиш ва мўл ҳосил тўплаш юзасидан барча зарур чораларни кўрадилар. Август мўл юбилей ҳосили тўпланадиган зарбдор ой бўлмоғи зарур.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун, бу йил 4 миллион 100 минг тонна пахта олиш учун кураш республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг умумхалқ кураши бўлиб қолди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Республика партия органларида узоқ йиллар самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари Александр Степанович ПОНОМАРЕВ Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

КОМСОМОЛ-ПАРТИЯ ФАРЗАНДИ

ЛЕНИНЧА СИНОВ

«Ёшларда ленинчасига яшаш ва курашиш иродасини, иштиёқини, маҳоратини камол топтириш — комсомолнинг олижаноб вазифасидир» дейилади КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарорида. Партияга, Ленин ишига садоқат, ҳар бир соҳада Ильич сингари сабот ва матонат билан фаолият кўрсатиш, улуғ доҳийнинг РКСМ III съездида айтган тарихий сўзларини фидокорлик билан бажариш Советлар мамлакати йигит-қизларининг жонажон ишидир.

Доҳий юбилейига қизғин тайёргарлик кўрилаётган ҳозирги кунларда комсомол-ёшлар ўзларининг Ленин васиятларига ҳамиша содиқ эктиликларини Ленинча синов деб аталган ҳаракат билан намойиш этмоқдалар. Бутуниттифоқ Ленинча синов эришилган муваффақиятларга бир кўрик, оммавий, шахсий ва коллектив ишларига синов бўлади. Бутуниттифоқ Ленинча синовнинг мақсади комсомол ёшларни В. И. Ленин назарий меросини, муҳим партия ҳужжатларини чуқур ўрганишга даъват қилишдан, йигит ва қизларнинг меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активлигини оширишдан, ВЛКСМ барча аъзоларини ўз ташкилотлари ҳаётига кенг жалб қилишдан, комсомолларни, совет ёшларини ленинизм ишига, Коммунистик партия улуғвор идеалларига содиқ бўлиш руҳида тарбиялашга ёрдам беришдан иборатдир.

Ленинча синов бу ҳар бир комсомолнинг партия ва халқ олдидаги ҳисоботидир. ВЛКСМ Марказий Комитети VI пленуми маъқуллаган бу синов мамлакат бўйлаб кенг қулоч ёйди. Владимир Ильич туғилган кун — 1969 йил 22 апрелда Ўзбекистонда Ленинча синовга бағишланган биринчи комсомол йиғилишлари бўлиб ўтган эди. «НИИСТРОМПРОЕКТ» технология бўлими бошланғич комсомол ташкилоти Куйбишев район комсомол комитетига тантанали суратда шундай рапорт берган эди: «Бепоён мамлакатимиздаги барча ёшлар сингари биз ҳам Бутуниттифоқ Ленинча синовга қўшиламиз. Биз бундан буён ҳам ўзимизда ленинчасига яшаш ва курашиш иродасини, иштиёқини, маҳоратини камол топтириш учун астойдил ҳаракат қиламиз Биз Ильичнинг ўқиш, ўқиш ва яна ўқиш деган васиятини бундан буён ҳам қунт ва сабот билан бажара борамиз. Биз маркча-ленинча назарияни доимий равишда чуқур ва ижодий ўрганишга, онгли, интизомли, меҳнатда ўз ирода ва характеримизни тоблашга ваъда берамиз.

Синов даврида Лениннинг «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари», «Буюк почин», «Ёшлар союзларининг вазифалари» ва бошқа асарларини ўрганамиз...» Йиғилиш қарорига мувофиқ бўлимда Ленин асарларини ўрганиш юзасидан учта группа тузилди.

Шундай йиғилишлар республиканинг барча комсомол ташкилотларида ўтказилди. Ленинча синовга Ўзбекистоннинг 845 минг дан ортиқ ўғил-қизи қўшилди.

Ленинча синовнинг биринчи ва асосий босқичи мақсади — В. И. Ленин назарий меросини, партия ва комсомолнинг программ-ҳужжатларини ўрганишдан, умумий билим ва маданий даражани оширишдан иборат эди.

— Биз революцион тафаккур меваларининг меросхўримиз, — дейди «Ташсельмаш» заводининг ёш ишчиси В. Мозжухин. — Шу билан бирга биз Ленин авлодларимиз. Биз ленинчасига фикр юритишимиз, изланишимиз, яшашимиз керак Биз В. И. Ленин жамиятни тадқиқ қилиш асосида эришган нарсаларни пухта ўрганиб, ҳеч бирини эътибордан четда қолдирмаслигимиз, Ленин амалга оширган ва ундан сўнг рўёбга чиқарилган барча нарсаларни давом эттиришимиз лозим.

Синов ленинизм асосларини ўрганиш билан ёшларнинг коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишдаги иштирокини узвий боғлаб олиб боришни кўзда тутади. Бу жиҳатдан Чкалов номли Тошкент авиация заводи комсомол ташкилотининг фаолияти диққатга сазовордир. Комсомол ташкилоти ёшларнинг социалистик мусобақадаги иштироки, ишчи интизоми тўғрисидаги масалаларни муҳокама қилар экан, Лениннинг «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари», «Буюк почин» каби асарларини ўрганишга алоҳида аҳамият берди. Ленинча ўқишдан кейин завод цехларидан биридаги ёшлар беш кишининг ишини тўрт киши бажаришга, ишдан озод бўлган бир ишчини янги техникани ўзлаштириш учун юборишга қарор қилдилар. 8-10 кишилик группаларда тажрибали консультантлар раҳбарлигида ленинча назарий меросни ўрганиш, айрим асарлар юзасидан тематик конференциялар ўтказиш, «Ленин васиятларига содиқмиз» деган шиор остида кечалар ташкил этиш Ленинча синовнинг назарий қисми бўйича тайёргарлик кўришнинг энг самарали формаларидандир. Сурхондарё, Фарғона ва Тошкент областлари комсомол комитетлари қошида, кутубхона ва клубларда Ленин асарларини ўрганувчиларга ёрдам кўрсатувчи стендлар турли адабиётлар билан жиҳозланган, махсус бурчаклар, консультация пунктлари ташкил этилган. Пропагандистлардан иборат доимий навбатчи туради.

Синовнинг ҳар бир қатнашчиси юбилейга ўзининг шахсий меҳнат совғасини тайёрламоқда. Наманагандаги ипак тўқув фабрикасининг тўқувчиси, комсомол

А. ПЕТРОВ,
Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг иккинчи секретари

◆ ◆

аъзоси Мукаррама Икромхўжаева ўзининг синов дафтарчасига шундай мажбуриятни ёзиб қўйган: юбилейгача яна бир йиллик нормани бажариш, иккита рационализаторлик таклифини жорий этиш, тўқимачилик институти сиртқи бўлимининг навбатдаги курсини муваффақиятли тамомлаш, ёш тўқувчиларга ишлаб чиқариш малакасини орттиришда ва уларни ҳар жиҳатдан камолга етказишда ёрдам бериш.

Қорақалпоғистон АССР Горький номли колхоз комсомоллари юбилей арафаси йилида ҳар гектар ердан 40 центнердан «оқ олтин» олишга қарор қилдилар.

Республикадаги кўпчилик корхона ва хўжаликларда резервларни комсомолчасига кўриб чиқиш эълон қилинди. «Беш йиллик — ёшларнинг маҳоратини ошириш ва изланиш» ҳаракати, энг яхши касб эгаси номини олиш учун мусобақа кенг қулоч ёйди.

Ижодий меҳнат, корхона ишларига хўжалик кўзи билан қараш, ишлаб чиқариш процессларини такомиллаштириш, ҳар бир ишчи ўрнида меҳнатни илмий ташкил этишни жорий қилиш, илмий-техник тараққиёт учун кураш, ёшларни иқтисодий билимларни эгаллашга, жамоатчилик, конструкторлик ва технология бюроларини ташкил этишга, йигит ва қизларни рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатига кенг тортиш иқтисод ва тежамкорлик, шахсий ҳисоб дафтарини очишига эришиш ва бошқа шу каби формаларни кенг ёйиш зарур.

Ёшларнинг шахсий мажбурият олишлари билан чегараланиб қолмасдан, олинган мажбуриятларнинг бажарилиши устидан қаттиқ ва доимий назорат ўрнатиш, коллектив олдида турган вазифаларни бажаришда комсомолларнинг ўз ўринларини топишларига ёрдам бериш муҳим вазифалардан биридир.

Бутуниттифоқ Ленинча синов иштирокчилари ўз коллективларининг жамоат ҳаётларида актив қатнашмоқдалар, ташкилотнинг ташкилий-сиёсий жиҳатдан янада жипслашишларига, жанговарлигини оширишга ҳар жиҳатдан ёрдам бермоқдалар. Ўзларининг сўзлари ва ишлари, шахсий намуналари билан коммунистик ахлоқ нормаларининг қарор топишига кўмаклашмоқдалар. Улар жамоат тартибининг ҳар қандай бузилишига муросасиз бўлиш билан бирга, ўзларининг маданий даражаларини доимий суратда ошириб бормоқдалар, ўз устларида қунт билан ишламоқдалар. Сурхондарё, Наманган, Сирдарё область ёш коллективлари синов иштирокчиларига ишнинг муҳим участкаларини топширмоқдалар. Уларни сиёсий ахборотчилар, сиёсий докладчилар, лекторлар ва газеталарнинг штатсиз мухбирлари, жамоат кутубхоналарининг мудирлари, пионервожатийлар, жамоатчи контролёрлар, автоинспекторлар, рейд бригадаларининг аъзолари этиб тайинламоқдалар.

Республикада синовнинг биринчи ташкилий босқичи муваффақиятли якунланди. Синовнинг иккинчи босқичи бошланди. У келгуси йил апрель ойининг бошларигача давом этади. Шундан кейин биринчи апрелдан 22 апрелгача синовларни якунлашга бағишланган йиғилишлар ўтказилади. Комсомол ташкилотларининг асосий вазифаси — йигит-қизларнинг шахсий ва коллектив мажбуриятларини бажаришлари устидан назорат ўрнатишдан, маркча-ленинча назарияни, В. И. Ленин асарларини ўрганиш юзасидан доимий ёрдам ташкил этишдан иборат. Ленинча синов ўтказилаётган ҳозирги кунларда ёшларнинг мусобақасини кузатувчи ва унга ёрдам берувчи энг обрўли баҳо берувчи кишилар партия комсомол ветеранлари ҳамда уруш ва меҳнат қаҳрамонларидирлар. Улар партия ва комсомол ходимлари, корхона раҳбарлари, пропагандистлар ва ўқитувчилар қатори Ленинча синовни самарали ва ташкилий жиҳатдан пухта ўтказишга ёрдам берувчи махсус комиссия ва методик кенгашларга аъзо қилиб сайланганлар.

Ленинча синовнинг комсомоллар ва ёшлар ўртасида муваффақиятли ўтказилишини таъминловчи воситалардан бири — партия ташкилотларининг ёрдамидир. Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг бу ажойиб формасига катта эътибор бераётган партия комитетларини кўплаб санаш мумкин «Таштекстильмаш» заводи ва Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи коммунистлари Ленинча синов масаласини ўзларининг комитетлари мажлисида муҳокама қилиб чиқдилар. Бу муҳим масала Андижон шаҳар партия активининг йиғилишида ҳам кенг муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми республикада ёшлар ўртасида ўтказилаётган Ленинча синовга юксак сиёсий баҳо берди. Пленум область, шаҳар, район партия комитетлари олдига Бутуниттифоқ Ленинча синовни ташкил этишда, уни барча босқичларида комсомол комитетларига ҳар томонлама яқиндан ёрдам бериш вазифасини қўйди.

Республика комсомол ва ёшларининг юксак бурчи партия ишончи ва ғамхўрлигига жавобан коммунизм қурилиши йўлида фидокорона меҳнат қилишдан, буюк Ленин меросини чуқур ўрганишдан иборатдир, Ватанга муҳаббат, унинг муқаддас чегараларини ҳамиша кўз қорачиғидай сақлашга тайёр туриш, буржуа идеологиясига қарши қақшатқич зарба бериш ҳар бир комсомол-ёшнинг шарафли бурчидир.

Ленинча синов Ўзбекистон ёшларини В. И. Ленин юбилейини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида асосий роль ўйнашига эришишимиз керак. Комсомоллар, республикамизнинг бутун ёшларининг Ленинча синов даврида олган мажбуриятларини шараф билан бажаришларига ишончимиз комил.

Республикамиз улкан қурилиш ҳавозаларига бурканган. Ҳамма ерда уй-жой, маданий-маиший объектлар ва корхоналар қурилиши олиб борилаётганлигига кўзингиз тушади. Юқоридаги суратда: Фарғона сунъий тола заводи қурилишининг биринчи навбат объектларида монтажлаш пайти. Пастдаги суратда: Наманагандаги Чодак маъдан саралаш комбинати қурилишида ғайрат кўрсатиб меҳнат қилаётган бетончи В. Набатов (чапдан), катта прораб Г. Аганисьянц, бетончи Н. Шамов ва электр пайвандчи Ш. Урмондинов ўртоқлар

Г. Бойко ва Е. Корниенко фотолари, (ЎзТАГ).

ТИНИМСИЗ ШАҲАР

Иброҳим РАҲИМ.

(ШУ НОМЛИ РОМАНДАН ПАРЧА)

Май кунларининг бирида Максим Горький кўчасида бир неча нотаниш дурадгор пайдо бўлди-да, Саврининг дарвозаси рўпарасига ёғоч-тахта тушириб, арра-болтача билан нимадир ясай бошлади. Кўча девор қулаб тушгани сабабли Саврининг айвонидан Горький кўчаси билан Полиграф кўчасидаги тамом ҳаракат бемалол кўриниб турарди. Шунинг учун Саври бу ерда ишлаётган нотаниш кишиларнинг ишларини ўз айвонидан бемалол томоша қилиб ўтирди. «Бу одамлар ман этилган жойларнинг йўлини тўсяпти шекилли!» деб ўйлади. Лекин у ўйлагандай бўлиб чиқмади. Бир оздан кейин бу нотаниш одамлар катта тахта ясаб, икки устунга қоқиб қўйдилар. Саврининг уйи рўпарасида керкайиб турган бу тахта нима учун қўйилганини у англаёлмай ҳайрон эди.

Шу он юк машинаси келди-да, усталарни асбоб-ускуналари ва материаллари билан бирга қаёққадир олиб кетди. Бундан маълумки улар яна қаердадир шу хил иш қилмоқчилар. Нима учун қиляптилар буни, деб ўйлади-ю, яна ўзига-ўзи: зилзила марказини ажратиб қўймоқчилар шекилли, деб жавоб қилди. Улар ғойиб бўлиши ҳамон кимдир келди-да, ҳалиги тахтани кўкка бўяб, оқ бўёқ билан мўйқаламда нималарнидир ёза бошлади. Саври уни ҳам бир бошдан ўқиди Тахтада пайдо бўлган ҳарфлардан у русчалаб ёзилган «строит» — «қуради» деган сўзни ўқиди Нима қуради, деган мақсадда ёзувларни яна кузатиб ўтирди. Рассом ҳар бир ҳарфни шошилмай ёзарди. Диққати ошиб кетса ҳам Саври эринмай, ҳар бир ҳарфнинг туғилишини кутди. Кейин бу чиройли ҳарфлардан севимли Ленин шаҳрининг номи пайдо бўлди Шундан кейин Саври тахтадаги ёзувларни баланд овоз билан: «Строит Ленинград» яъни «Ленинград қуради» деб ўқиди.

Шу вақт оппоққина бир йигит пайдо бўлди-да тахтанинг безаги ва ёзувларнинг сифатини кўриб афтидан маъқуллаб, рассомни ҳалиги машина кетидан жўнатди. Кейин у айвонда ўтирган Саврининг олдига келиб, қийшайган айвоннинг қулаган деворига қараб қўйди-да уй бекасига салом берди:

— Салом, опа!

— Ваалайкум ассалом, — деб жавоб қайтарди Саври ва ундан сўради, — Қанақа тахта ўрнатдиларинг? Бу ерда нима қурмоқчисизлар?

— Биз ҳашарга келганмиз. Тошкентни қурамиз. Сизга ҳам янги уй қуриб берамиз.

— Қани, буёққа ўтиринг, меҳмон, — деди Саври уни кўрпачага таклиф қилиб.

Меҳмон кўрсатилган жойга ўтираркан, Саври аста сўради:

— Қаердан келдингиз?

— Ленинграддан, опажон.

Саври бу йигитнинг ўзбекчани яхши гапиришига ҳайрон бўлди. Бу йигит шу маҳалладаги баъзи ўзбек ёшларидан ҳам яхшироқ гапирар эди. Шунинг учун у, бу одам Ленинградда ўқиб, ўқишни битиргач, ўша ерда уй-жой қилиб қолган йигитларимиздаминкин, деб кўнглидан ўтказди-ю, «Ленинградда дарровда шунча оқариб кетмагандир...» деб иккиланди-да, таваккал қилиб сўради:

— Ўзбек тилини қаёқдан шунча яхши ўрганиб олдингиз?

— Сизлардан ўргандим, — деди йигит ёқимли кулимсираб.

— Мендан? — ҳайрон бўлди Саври.

— Шундай. Сизлардан ўргандим. Сизлар ўргатдиларингиз

— Қизиқчи йигит экансиз. Мен сизни энди кўряпман.

— Мен бўлсам Сизнинг исмингизни ҳам биламан. Саври опасиз. Ўғлингиз рассом Акрамхон.

— Билдим, билдим. Сиз ўғлим Акрамхон билан Ленинградда ўқиган бўлсангиз керак. Шундайми?

— Акрамхон билан таниш эмасман. Сизларни тошкентдагилардан эшитдим. Ўзим ёшлигимда шу районда, шу кўчада ўсганман.

— Қайси йиллар эди?

— Уруш йилларида эди, опажон. Душман Ленинградни тўпга тутаётганида мени ойим билан буёққа кўчириб юборишди.

Саври дарҳол ўрнидан турди-да, оқсоқланиб юриб дастурхон ёзди. Чой узатиб, ундан сўради:

— Исмингиз нима?

— Бу ерда яшаган вақтимда болалар мени жўнгина «Ванька» деб чақирардилар. Ҳозир Иван Федорович дейдилар.

— Ҳа, гап буёқда денг. Ленинградга қачон кетиб қолувдингиз?

— Ленинградга бир мақсад билан қайтиб бориб қолувдим, — деб гап бошлади Иван Федорович ва қўлидаги пиёлани бўшатгач, ўз тарихини ҳикоя қилиб берди.

1941 йили фашистлар Ленинград бўсағасига келиб Пульково тепалигидан Ленинградни, ҳатто Москва проспектини тўпга тутаётган вақтида уни ойиси Москва вокзалига олиб кетган эди. Ёшгина Ваня у вақтда нима учун ва қаёққа, қанча вақтга олиб кетаётганларини ҳам билмаган эди. «Эвакуация» — «кўчириш» сўзини ҳам у биринчи марта эшитган эди Ўшанда одамларгина эмас баъзи саноат корхоналари ҳам шу томонга кўчирилмоқда эди.

Ваниянинг онасига қизил эшелоннинг хохлаган вагонига чиқишни таклиф этдилар. Улар чиққан вагонда одам кўп бўлгани учун ҳамма қисилиб зўрға ўтирар эди. Ваниянинг онаси кичик бир чемоданга сиққанича кийим-кечак, тўр халтага емак-ичмак олган эди холос. Вагон тиқин бўлгани учун Ваня чемодан устида ўтирган, ойиси эса тўрхалтани тиззасига жойлаган эди. Манзил узоқ эди. Таом тугади. Уларнинг қўшнилари баъзи станцияларда буюмларини озиқ-овқат ёки мева-чевага алмаштириб турдилар ва оч қолмадилар. Ваниянинг ойиси эса, аҳён-аҳёнда станцияга тушар ва унча-мунча егулик нарса сотиб оларди. Бу ҳам бўлса сувда пишган картошка, баъзан тузланган бодринг, бир марта туршак, вассалом. ундан нарига ўтмасди. Йўлда Ваня чўп бўлиб озиб кетди. Хайриятки эсон-омон Тошкентга етиб олдилар.

Тошкентга келганда уларни оркестр билан кутиб олишди. Уларни Максим Горький кўчасининг эскича уйларидан бирига жойладилар. Уй эгаси нуроний чол ва нуроний кампир уйидаги борини уларнинг олдига тўкиб қўйган эди.

Уй хўжаси билан уй бекаси жуда ғамхўр бўлганлари учунми, ёки ленинградлик қаҳрамонларнинг авлодларини шундай қиляптиларми, уйларининг энг яхшисини Ваняларга бериб, охири тутилмаган кўрпа-ёстиқларини ҳам уларга тўшаб бердилар. Улар бир оила бўлиб яшадилар. Тез орада Ваниянинг онаси Ўрта Осиё Кўмир саноати идорасига ишга жойлашди. Ванияни чолнинг ўзи Чапаев номли русча-ўзбекча ўрта мактабга қўлидан етаклаб элтиб қўйди. Унинг отасидан ҳадеганда хат келавермади. Бизнинг қўшниларимиз Ленинградни қамалдан қутқарган шодлик кунларида Евдокия Михайловна эри Ленинград учун бўлган жангларда мардона ҳалок бўлгани ҳақида қора хат олди. Бу қора хатда унинг эри Ленинграддаги биродарлар мозорига дафн этилгани айтилган эди.

Ўша кунлари бу уй эгалари ҳам худди шундай қора хат олган эдилар. Бу хатда уларнинг бирдан бир ўғли Ватан учун паҳлавонона жанг қилиб ботирона ҳалок бўлган ва унинг жасади Юхновдаги ўртоқлар мозорида ётгани ёзилган эди. Қариялар етти кечаю етти кундуз боласига аза тутиб, исми расмини қилдилар. Ваниянинг дадасига ҳам ўзларича аза қилиб, уларга қарашдилар. Шундан сўнг чол ўғлининг мозорига йўл олди. Совет ҳарбийларининг ёрдами билан Юхновга бориб, ўғлининг мозорини топиб, унга чироқ ёқиб, қабр устида фотиҳа ўқигач, тез орада уйига қайтиб келган чол, фарзанд доғиданми, ёки йўл азобиданми, бетоб бўлиб кўрпа-ёстиқ қилиб ётиб қолди. Дарди тобора кучайиб шу ётганича кирқ кун деганда оламдан ўтди. Бу нуроний чол оламдан ўтаётиб Ванияни васиятга чақирди-да, унга деди:

— Мана шу уй сеники. Истаганингча тураверь Кекса хотинг ёлғиз қоляпти. Ундан хабар олиб тур.

— Хўп ота! — деди у кўзида ёши билан.

Бечора нуроний кампир ҳам жудолик доғига бардош беролмай эридан кейин ҳеч қанча ўтмай дунёдан кўз юмди.

— Уйда ҳеч ким қолмаяпти, — деди Ваняга кампир ҳам ўлими олдидан: — Ҳаммаси сеники. Уйланадиган бўлсанг Тошкентда уйлан, бизнинг мозоримиз чироқсиз қолмайди деб васият қилди.

Ваня яна доллаб йиғлади, аммо нима қилсин, табиат кучи олдида ожиз эди.

Евдокия Михайловна — Ваниянинг онаси Ўрта Осиё кўмир конларининг геологига турмушга чиқиб Тошкентдан кетиб қолди. Ванияни бирга олиб кетиш учун зўрласалар ҳам у кўнмади. Шундан кейин Ваня ўз отаси ҳақида кўп ўйлади, тушида кўрди. Кейин унда ўз отасининг қабрини зиёрат қилиш орзуси туғилди. Шундан кейин у қўшниси — трамвай ишчиси Турдиевдан пул қарз олиб Ленинградга кетди. Ленинградга келгач Ваня ўз шаҳрини таниёлмади. Уруш уни парчалаб ташлаган эди. Хайриятки, Москва кўчасидаги ғалаба аркасини сақлаб қолишган эканлар. Шу арка бўлмаса Ваня ўз уйини ҳам тополмас эди. У ўз уйидан чиқиб доим шу аркани томоша қиларди. Уни қора қилиб Ваня яшаган уйини топиб олди, лекин бу уйдан фақат ғишт девор нишона қолган эди, холос. Шундан кейин Ваня отасининг мозорини қидиришга тушди. Ленинградда ўртоқлар мозори жуда кўп эди. Ваня ҳар бирига бориб гўё отаси шу қабристонда ётгандай ҳис қилиб юм-юм йиғлаб, гулдасталар қўйди, аммо ҳеч биридан отасининг номини тополмади. Кейин у ҳарбий комиссариатга учради. У ерда «ҳамма ҳалок бўлганларнинг, дафн қилинганларнинг рўйхатини аниқлаяпмиз, тез-тез хабар олиб тур» дедилар. Аммо Ванияни дарҳол ишчи ёшлар ҳунар мактабига жойлаб қўйдилар.

Шундай қилиб Ваня Ленинграддан кетолмай қолди. Ишчи-ёшлар ҳунар мактабини битиргач, уни қурилиш институтига жойладилар. Қурувчи инженер бўлиб етишгач, Ваня, шаҳар қурилиш индустриясининг муҳим трестларида муваффақият билан ишлаб дастлабки маошларидан Турдиевлар берган қарздан ҳам қутилиб олган эди. Ойлар, йиллар ўтди. У Тошкент зилзиласи ҳақида мудҳиш хабар эшитгач, Ленинград қурувчиларининг поездига бош бўлиб Бутуниттифоқ ҳашарига жўнади.

Тошкентга келиб, Малоҳат билан суҳбатлашгандан кейин Шайхантоҳур томонда Максим Горький кўчасига борди, аммо қайси жойда яшаганини ҳам билолмади. Унга яхшилик қилган қўшниларнинг уйини ҳам тополмади. Уйлар дарвозасиз, номерсиз, ҳатто деворсиз, чор девор бўлиб ётарди. Буни кўриб ва яхши кексаларни эслаб унинг кўзларидан ёш оқди. Шундан кейин вайрон кўчаларда анча сандиради, аммо ҳеч кимни тополмади. Мана бугун эса, у Малоҳатнинг гапини эслаб Саврини топди.

Саври ҳамма нарсага қизиқадиган аёл экан. Иван Федоровичнинг саргузашт ҳикоясини зўр эътибор билан тинглади-да, навбати билан ўз ҳаётини айтиб берди.

Унинг ҳикоясидан Иван Федоровичга маълум бўлдики, Саври асл тошкентлик бўлиб, босмахонада муқовачилик қилган, ҳозир пенсияда. Унинг ота-боболари шу маҳалла, шу уйда яшаганлар ва ота-онаси, эри шу уйда, Саврининг қўлида жон берганлар Ҳозир эса ўғли билан яшайди.

Ҳикоясини тамомлаб, Саври Иван Федоровичдан сўради:

— Ёлғиз келдингизми, ёки оилангиз билан келдингизми?

— Мен бутун бир қурилиш поезди билан келдим. Ҳозирча оиласизман. Ойимнинг оиласи алоҳида.

— Қаерда нима қурмоқчисиз?

— Бизга шу районни топширдилар. Шайхантаҳурдан Лабзаккача, Ҳамзадан Полиграф кўчасигача. Сизнинг уйингиз ҳам менинг зонамда.

— Уйларимизни бузмоқчимисиз?

— Сизникини кейинчароқ.

У бир пас ўзгариб кетди.

— Рози эмасман! — деди қатъий қилиб. — Бу ерда бизнинг авлодимиз ўтган. Бундай муқаддас жойни мусулмон зоти ташлаб кетмайди. Ҳеч қачон кетмайди! Фақат ўлим мени шу остонадан чиқаради. Мен оламдан ўтганимда ҳам ўрним йўқолмайди — ўғлим бор. Уни шу ерда уйлайман. Ўладиган бўлсам ҳам бу уйдан чироқ ўчмаслигига ва ўлганлар қатори менинг арвоҳим ҳам шу ерга бемалол келиб туришига ишонсамгина бемалол ўламан. Агар сиз бизнинг бу одатимизни ҳурмат қилсангиз, менинг уйимга тегманг!

Иван Федорович ўйга чўмди-да, ҳеч нарса демай, сукут билан уйдан чиқиб кетди.

ГАЗЕТХОНЛАР ДАВРАСИДА

ЎЗ КАСБИМГА ҚАЙТДИМ

Меҳнат қилган одам кам бўлмас экан. Аммо баъзи ёшлар тўғри йўлдан тойилиб, ҳалол меҳнатдан қочиб умрнинг энг гўзал даврларини беҳуда ўтказадилар. Мен ҳам ана шундай ишёқмас, дангасалардан бири эдим.

Отам урушда ҳалок бўлган. Онам ёшлигимда вафот этган. Холамнинг тарбиясида вояга етдим. Ўн олти ёшга тўлганимда холам ҳам қазо қилди. Энди бирон иш билан шуғулланишим керак эди. Қарши районидаги «Нишон» совхозига ёрдамчи чўпон бўлиб ишга кирдим Ҳарбий хизматдан қайтгач, бир йиллик профессионал-техника мактабини тамомладим ва «Москва» колхозида тракторчи бўлиб ишлай бошладим. Тракторни севар эдим, аммо ҳалол меҳнатнинг қадрига етмай, бу касбни ташлаб кетдим. Бошим оққан жойга бориб, ҳар хил ишлар билан овораю сарсон бўлиб юрдим. Кўрганлар «Ана учар» дейди Охири бундай юришим жонга тегди. Қарасам, умрим бефойда ўтиб кетяпти. эл-юртдан бутунлай ажралиб, керaksiz кишига айланиб қолибман. Кўпчиликка нафи етган бирон иш қилганимни эслай олмадим. Ўз юришим ўзимга қуюқ кўриниб, уялиб кетдим. Бошқа ёшларга қараб, «менга ўхшаманглар» дегим келди. Яхшилаб мулоҳаза юритиб кўргач, эл-юртга қўшилиб, бирор иш этагидан астойдил тутишга ва ҳалол меҳнат қилишга бел боғладим. Ўз касбимга қайтишга қарор қилдим. Доно кишиларнинг яхши маслаҳатларига қулоқ солиб. астойдил меҳнат қилишга киришдим. Охири кўпчиликнинг иззат-ҳурматига сазовор бўлдим.

Б. ЖАББОРОВ,
Қарши.

РАҲМАТ, УСТОЗЛАР!

Кўп йиллардан бери ўқишга кириш орзуси қалбимда туғён урарди. Ниҳоят Андижон гидромелиорация техникумига ўқишга кирдим.

Мана, йиллар ортидан йиллар ўтиб техникум билан хайрлашмоқдаман. Қувончим чексиз. Меҳнат қучоғига кетяпман. Бизга меҳнатни аямай билим берган, ўз фарзандларидай асраб, севиб ардоқлаган техникум дирекциясига, олижаноб ўқитувчиларимга миннатдорчилигимни билдираман ва бош эгиб таъзим қиламан.

Эндиги орзум — чўлларни боғбўстонга айлантираётган толмас билак. азамат кишилар билан ҳамнафас бўлиш. Чўлни ўзлаштириб, бўстон қилишдан ҳам олижаноб иш бўлмаса керак.

Э. ХУДОЙБЕРДИЕВ,
Андижон гидромелиорация техникумининг студенти.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ДЎСТЛИГИМИЗ ШОДИЁНАСИ

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги арафасида Россия ва Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳаётида унутилмас шодиёна бўлиб ўтди. Доҳиймизнинг муборак юз йиллик тўйига бағишланган бу байрам — ўзбек санъати ва адабиётининг РСФСРда ўтказилган ўн кунлиги эди. Ўн кун мобайнида қондошларимиз диёри Россияда, улуғ Лениннинг пойқадами теккан қутлуғ шаҳарларда маданиятимиз намояндалари ўз санъатларини намойиш қилдилар.

Икки халқ дўстлигининг чинакам байрамига айланиб кетган бу декада ўзбек санъати ва адабиётининг муваффақиятларига бамисоли кўрик бўлди. Декада якунланган бўлса ҳам, унинг таассуротлари, изи, бу учрашувларда туғён урган қалбларнинг тепиши ҳамон қизғин муҳокамада. **«Ўзбекистон маданияти»** газетасининг кечаги сони ана шу дўстлик шодиёнасига бағишланди. Республикамиз адабиёти ва санъатининг Олим Хўжаев ва Чингиз Аҳмаров, Комил Ёрматов ва Иброҳим Раҳим. Мукаррама Турғунбоева ва Ойимхон Шомуродова. Зулфия ва Ҳамид Ғулом сингари вакиллари улуғ рус оғаларимиз билан унутилмас учрашувларни қайноқ сатрларда баён қилганлар. Саҳифалардаги ҳар бир материалда халқларимизнинг кун сайин мустаҳкамланиб бораётган дўстлиги, ҳамкорлиги яққол ифодаланган. Шу жиҳатдан ҳам газетанинг иши таҳсинга лойиқ.

ҲОЗИРГИ ҚИШЛОҚНИ электрсиз, радиосиз, янгича солинган қатор-қатор уй-жойларсиз, кафтдек текис асфальт йўлларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Ҳа, совет қишлоқларининг ҳусни-жамоли кундан-кунга очилиб бормоқда. Қишлоқ аҳлининг маданий-маиший турмуши, қишлоқ маданияти йилдан-йилга ривож топмоқда. Қишлоқ қурилишининг катта муваффақиятлари билан бирга ҳали бир қатор жиддий камчиликлари ҳам бор. Ана шу камчиликларни тезроқ бартараф қилиш, улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини маданий ва социал қурилиш соҳасида, қишлоқда чинакам маданий турмуш, коммунистик анъаналарни камол топтириш учун курашда зўр муваффақиятлар билан кутиб олиш қишлоқ партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг жонажон вазифасидир. Бунда ҳамма гап, албатта, масалага партиявий кўз ва юксак дид билан қараш, қишлоқ маданиятининг бугунги кунинигина эмас, балки унинг перспективаларини назарда тутиш, ҳамма маданий-маиший объектлар, уй-жойлар, жамоат бинолари қишлоқ меҳнаткашларининг тобора ўсиб бораётган талабларига жавоб берадиган бўлиши ҳақида ғамхўрлик қилишда қолган. Бу вазифаларни амалга оширишда айниқса қишлоқ депутатлари, колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари, қолаверса қишлоқ қурилиши билан алоқадор бўлган ҳамма ташкилотлар зиммасида улкан вазифалар турибди.

Хоразм область мухбиримиз ўз мақоласида қишлоқ маданиятининг ана шу проблемалари ҳақида фикр юритади.

КЎРИК-КОНКУРС

КОЛХОЗ, СОВХОЗЛАР ҚИШЛОҒИ КЎРКАМ ВА ОБОД БЎЛСИН

ИҚТИСОД, ТУРМУШ, ЭҲТИЁЖ

Қишлоқ маданияти масалалари

Хоразм областидаги Ал Хоразмий номли шоликорлик совхози посёлкасининг кўриниши.

I

— Колхоз қишлоқларини шаҳар типида қайта қуриш, обод ва шинам посёлкалар барпо этиш, қишлоқ маданиятини юксалтириш вақти етди. Бу вазифани изчиллик билан, аниқ режа асосида, оқилона амалга оширишимиз керак.

Ҳазорасп районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Нариманов номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Искандар Дўсов бу сўзларни ўтган йили қишлоқ хўжалик ходимлари кенгашида айтган эди.

«Вақти етди» деган сўзнинг маъносини чуқурроқ ўйлаб кўрайлик. Искандар ака қишлоқни шаҳар типида қайта қуриш масаласини ўртага қўяр экан, бунинг учун тўла имконият мавжудлигини кўзда тутяпти. Агар бу сўзлар қирқинчи ёки эллигинчи йилларда айтилса, у қадар қовушмас эди. У даврларда колхозлар экономикаси қишлоқларни ёппасига ободонлаштириш имконини бермасди. Аввал уруш ҳалақит берди, кейин эса хўжаликни тиклаш даври бошланди. Ҳозир-чи? Ҳозир колхозлар иқтисоди кўтарилди, қаёққа узатса қўли етадиган бўлди, яъни қишлоқни қайта қуриш учун замин яратилди.

Тўғри, қуриш, яратиш ҳеч қачон тўхтагани йўқ. Қишлоқлар йилдан-йилга обод бўляпти. Лекин, **эндиликда қишлоқни қайта қуриш вазифасини кенг кўламда ҳал этиш учун барқарор шароит юзага келди. Тарқоқ, майда қишлоқлардан шаҳар типидаги йирик посёлкаларга ўтиш, қишлоқ аҳолисига коммунал-маиший хизматни тубдан яхшилаш давр талаби бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда партиямиз бу муҳим ҳаётий масалага ғоят катта эътибор бераётганлигига сабаб шу.**

ХОРАЗМ областида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш кўпайгани сари колхозларнинг даромади ҳам ошиб боряпти. 1968 йилги умумий даромад 171 миллион 169 минг сўмни ташкил этди. Бу — 1967 йилдагидан 15 миллион 780 минг сўм кўпдир. Бўлинмас фондга кейинги икки йил ичида 37 миллион 819 минг сўм ажратилди. Капитал қурилишга 1967 йилда 9 миллион 775 минг сўм, ўтган йили 11.5 миллион сўм маблағ сарфланди.

Қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги тафовут аста-секин йўқолаётганлигини областдаги илғор колхозлар мисолида яққол кўришимиз мумкин.

Ҳазорасп районидаги Нариманов номли колхоз аъзолари деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни йилдан-йилга кўпайтириб, коллектив хўжалик бойлигини оширмоқдалар. Сўнгги уч йил мобайнида бўлинмас фондга бир миллион 995 минг сўм ажратилганлиги, маданий-маиший қурилишга ҳар йили юз минг-сўмлаб маблағ сарфланаётганлиги қишлоқни обод қилиш ишларини кенг кўламда амалга ошириш имконини берди. Беш йилликнинг ўтган даври ичида маиший комбинат, дам олиш уйи, маданият саройи, туғруқхона, ҳаммом, ошхона, 10 минг кишилик стадион, мактаб ва боғча-яслилар, уй-жойлар ҳамда бошқа жамоат бинолари қурилди. Колхоз аъзолари янги посёлкалардаги электрлашган, радиолашган, газ, водопровод тармоқлари ўтказилган шинам уйларда истиқомат қилмоқдалар.

ЯНГИАРИҚ районидаги Охунбобоев номли, Киров номли, Шовот районидаги «Москва», Хива районидаги Ленин номли, Гурлан районидаги «Коммуна», Алишер Навоий номли колхозларда қишлоқларни обод посёлкаларга айлантириш, колхозчиларнинг маданий-маиший эҳтиёжларини тўлароқ қондириш соҳасида анчагина ибратли ишлар амалга оширилмоқда.

Янгиариқ районидаги «Правда» колхозининг раиси Бозор ака Худойберганов бизга қизиқ фактни айтиб берди. Янги посёлкада уй қуришга истак билдирганлар дастлаб камроқ эди, секин-аста кўпая борди. Уларга колхоз шағал, цемент, ғишт ва бошқа қурилиш материаллари билан ёрдам кўрсатиб турди. Лекин кекса колхозчилардан бири эски ҳовлини ташлаб кетгиси келмади, «ота кесак»ка ёпишиб олди. Одамлар кетма-кет данғиллама уйларга кўчаверди. Маиший хизмат кўрсатадиган тармоқлар, касалхона, дорихона, магазин, кинотеатр ва бошқа маданият ўчоқлари янги посёлкага қурилди. Бир куни эски ҳовлига ёпишиб олган бояги чол янги посёлкадан участка сўраб правлениега келди. Чолнинг илтимоси қондирилди.

Раис гапириб берган бу фактни келтиришдан мақсад шуки, ҳозир посёлканинг афзаллигини тушунмаган колхозчи қолмади. Коммунал-маиший қулайликларга эга бўлган янги посёлкада яшашни ҳамма истайди. Тарқоқ қишлоқлар ўрнига обод посёлкалар бунёд этилиши аҳолининг маданий-маиший эҳтиёжини қондиришда, электр, радио, газ, водопровод тармоқларини ўтказишга сарфланадиган маблағни тежашда муҳим аҳамиятга эга. Шу билан бирга, одамларда уюшқоқлик, коллективизм ҳиссини тарбиялаш ва янги анъаналарни турмушга сингдиришда посёлкада яшашнинг аҳамияти катта.

Лекин, шаҳар типидаги посёлкалар қурилиши, умуман қишлоқ маданияти область колхозлари экономикасининг ривожланиш даражасидан жиддий равишда орқада қолмоқда. Қишлоқ меҳнаткашларининг кўп қисми ҳали ҳам майда-майда тарқоқ қишлоқларда яшаяпти. Бу ҳол колхозчиларнинг маданий-маиший эҳтиёжларини яхшироқ қондиришга, турмуш маданиятини юксалтиришга ҳалақит бермоқда. Шундай ҳаққоний савол туғилади: иқтисодий замин мавжуд бўлатуриб, посёлкалар қурилиши нега юришмаяпти? Қишлоқ маданиятини юксалтириш режалари нима учун қониқарсиз бажарилаётир?

Аввало шуни таъкидлаш керакки, область партия ва совет ташкилотлари кейинги вақтда қишлоқ қурилишига эътиборни кучайтирдилар. Бу масала область партия комитети ва район партия комитетларининг пленумларида, Советларнинг сессияларида муҳокама этилди, муҳим тадбирлар белгиланди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган мажбуриятларда колхоз қишлоқларида обод ва кўркам посёлкалар барпо этиш режалари кўзда тутилган.

Аммо, режаларнинг аксарияти қоғозда қолиб кетяпти, бошланган ишлар охирига етказилмаётир. Посёлкалар қуриш ва қишлоқларни обод қилишда мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланилмаётир. Колхозчиларга маиший хизмат кўрсатиш, уларнинг турмуш шароитини яхшилаш талаб даражасида эмас.

Қишлоқ аҳолисининг кўпчилик қисми тарқоқ уйларда яшаяпти. Қатор колхозларда маиший хизмат кўрсатиш комбинатлари йўқ. 37 колхозда маиший хизматнинг битта тури мавжуд, холос. Типовой клуб ва кинотеатрсиз ҳатто ҳаммомсиз ва сартарошхонасиз колхозлар ҳам бор. Радио ва телевизор устахоналари бўлмагач, колхозчилар шаҳарга, район марказига қатнашга мажбур бўлишади. Боғча-яслилар кам. Электрлашмаган тарқоқ уйлар айрим колхозларда мавжуд.

ҲАЗОРАСП районидаги «Ўзбекистон» колхозида хонадонларнинг атиги тўртдан бир қисми посёлкада яшамоқда. Уй-жойларнинг қарийб ярми электрлаштирилмаган. Маданий-маиший бинолар қурилишга бефарқ қаралмоқда. Шу райондаги «Ленинизм» колхозида ҳам маиший хизмат тармоқларини қуришга етарли эътибор берилмаётир. Ўтган уч йил ичида бўлинмас фондга 824 минг сўм маблағ ажратилган бу колхозда аҳолига маданий-маиший хизматни яхшилаш учун тўла имконият мавжуд эди. Гурлан районидаги Ҳамза номли, Шовот районидаги «Ленинград», Янгиариқ районидаги Чапаев номли ва бошқа қатор колхозларда янги посёлкалар қуриш ҳақида гап кўп-у, амалда қурилиш суръати секин боряпти. Бу хўжаликларнинг раҳбарлари одамларнинг турмуш шароитини яхшилашда жонкуярлик кўрсатмаётирлар, ваъдабозлик билан шуғулланмоқдалар.

Қишлоқ қурилишидаги қолоқликнинг асосий сабаблари колхозларнинг раҳбарларигагина боғлиқ эмас. Колхозлараро қурилиш бошқармаларини мустаҳкамлаш, қурилишни индустрлаштириш учун техника тараққиётига катта эътибор бериш, айниқса, қурилиш-материаллари билан таъминлашдаги узилишларга чек қўйиш лозим. Республика Қишлоқ қурилиши министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси раҳбарлари колхозлараро бошқармалар ва колхозларнинг бинокорлик материалларига бўлган эҳтиёжини яхшироқ қондирсалар, қурилиш суръати анча жадаллашарди.

Гурлан районидаги Ленин номли ва «Правда» колхозлари биргаликда Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлганлар хотирасига ёдгорлик ўрнатдилар.

О. Ёқубов фотоси.

◆ ◆

ОБЛАСТДАГИ мавжуд «Сельстрой» ва «Колхозстрой» трестлари кучи билан қишлоқларни шаҳар типида қайта қуришнинг кенг программасини тўла амалга ошириш қийин, албатта. Область партия комитети Ҳазорасп районидаги Нариманов номли колхознинг қурилиш-ремонт бригадаси тузиш юзасидан бошлаган ташаббусини маъқуллаган эди. Бундай бригадалар ҳамма колхозларда тузилган, лекин улар ҳали анча заиф. Қурилиш бригадаларида ҳозиргидек 15-20 киши эмас, балки 50-60 ва бундан ҳам кўпроқ малакали бинокор ишлашига, ғишт терувчилар, дурадгорлар, бўёқчилар ва бошқа касб эгаларини етарли даражада тайёрлашга эришмоқ керак. Ҳар бир колхозда ғишт заводи, яхши жиҳозланган устахоналар бўлсин. Оҳак, тош, шағал, ёғоч, қамиш каби бинокорлик материалларини шу ерда тайёрлаш, ички резервлардан фойдаланиш ҳақида ўйлаб кўриш зарур.

Эндиликда колхозчи маиший хизматнинг ҳамма турларидан фойдаланиши учун шароит яратиш имконияти бор. Ремонт ва тикувчилик устахоналари, ҳаммом ва ошхона, клуб ва стадион ҳар бир колхозга керак. Новвойхона очиб, унда лаззатли нонлар ёпилса, колхозчи аёллар тандирда нон ёпиш ташвишидан қутулишарди.

БОҒЧА-ЯСЛИЛАР етарли бўлса ёш болали аёллар жамоат меҳнатида янада фаол қатнашади. Ҳамма гап — колхозчининг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилашда. Ҳозирги вақтда ҳар бир қишлоқ хонадони электр, радио, телевизор, газ, водопровод ва бошқа маиший қулайликлардан, савдо, медицина ва маданият тармоқлари хизматидан кенг фойдаланиши лозим.

Қишлоқ ободончилиги ҳақида гап борганда, ички йўлларнинг кўримсиз эканлигини айтмай бўлмайди. Ўнқир-чўнқир, қинғир-қийшиқ йўллар янги қишлоқ ҳуснига ярашмай қолди, транспорт «умри»ни қисқартиряпти. Текис, равон тош йўллар бунёд қилишга қишлоқда ҳам жиддий киришмоқ керак.

Хулоса шуки, қишлоқ қурилишидаги қолоқликни тугатиш, обод посёлкалар, равон йўллар қуриш, боғ-роғлар яратиш, колхозчилар маишатини яхшилаш ва турмуш маданиятини юксалтириш учун ҳамма чораларни кўрайлик. Машъал областга обод қишлоқлар жуда ярашиб тушади.

II.

Хива районидаги Ленин номли колхоз — Хоразмнинг пешқадам хўжаликларидан бири. Экономикани юксалтиришда ва маданий қурилишда бу ерда ибратли ишлар қилинган.

— Колхозчиларнинг турмуши қандай?

Бошланғич партия ташкилотининг секретари Абдукарим Сафоев бу саволга қисқа жавоб қайтарди:

— Даромадга қараб буромад. Бултур умумий даромад 2.8 миллион сўмни, бир иш кунининг қиммати уч сўм 81 тийинни ташкил этди. Колхозчилар электрлашган, радиолашган данғиллама уйларда фаровон турмуш кечирмоқдалар.

Партия ташкилоти секретарининг ҳикоя қилишича, колхозчи Абдулла Жуманиёзов оиласи ўтган йили 5773 сўм, қаҳрамон она Жонибек Сиддиқова хўжалиги 4251 сўм, механизатор Назар Отажонов 3668 сўм даромад олганлар. Бунга томорқадан, хўжаликдаги чорва моллардан келган даромад қўшилса, оила бюджетининг даромад қисми яна кўпаяди. Бизни колхозчи хўжалиги бюджетининг харажатлари қизиқтирди.

ҲАҚИҚАТАН ҳам уйлар янги, данғиллама. Хоналарга қат-қат гиламлар тўшалган. Молхонада сигир, бузоқ, қўй-қўзи ҳам бор. 19 колхозчининг енгил автомобили, 650 оиланинг телевизори бор. Булар яхши. Лекин...

Фақат шу «лекин»и бор. Қат-қат гилам тўшалган уйда стол-стул йўқ. Автомобиль сотиб олишга қурби етган колхозчининг уйида идиш-товоқ, қошиқ-вилка етишмас экан. Диван, шифонер, буфет, умуман замонавий мебель уйларда кам. Умивальник бўлмагач, қумғонда қўл ювишга тўғри келди. Бу етишмовчиликданми?

Асло! Колхозчи бадавлат, пули бор. Аммо, уйларни дид билан жиҳозлашга, асбоб-ускуна сотиб олишга қизиқиш етишмаяпти. Баъзан савдо ташкилотлари қишлоққа мебель етказиб беришда узилишга йўл қўядилар, бу нуқсонга барҳам бериш лозим. Стол, стул, идиш-товоқ, девор соати, шахмат-шашка, музика асбоблари сингари магазинда тўлиб-тошиб ётган буюмлар уйда топилмаслиги қизиқ туюлади.

Маданиятли киши дид билан кийинади. Оддий матодан бўлса ҳам кийим-кечакни тоза тутиш яхши. Баъзилар «қишлоқчилик» деб кирланган кийим, чанг этик билан кўчада юрадилар, кинога, мажлисга борадилар. Ахир, бир-икки жуфт кўчалик кийим сотиб олишга, махсус иш кийими тиктириб қўйишга қурби келмайдиган колхозчи борми!

Колхоз — деҳқонлар учун коммунизм мактабидир. Қишлоқда юз берган социал-иқтисодий ўзгаришлар жараёнида кишиларнинг характери, бир-бирига муносабатларида коммунизм куртаклари ўсиб, янги инсон камол топмоқда.

Янгиарик районидаги Киров номли ва «Москва» колхозларининг аъзолари коммунистчасига ишлаш, ўқиш ва яшаш ташаббускорлари бўладилар. Бу хўжаликларда ишга яроқли ҳамма киши жамоат меҳнатида актив қатнашади, колхозчиларнинг кўпчилиги ўқимоқда. Оммавий-сиёсий ишлар, маданий-оқартув муассасалари, маданият университети кишиларни тарбиялашда муҳим восита бўлиб хизмат қилаётир. Пенсияга чиқариш, Совет Армияси сафига кузатиш каби маросимлар тантанали нишонланяпти, тўйлар янгича ўтказиляпти.

ЭЪТИРОФ қилиш керакки, қишлоқ кишилари турмушига янги анъаналарни сингдириш, янгича яшаш, маданий ва сермазмун дам олишни уюштириш соҳасида етарли иш қилинмаётир. Тўйлар, маросимлар кўп ҳолларда эскича, исрофгарчилик билан ўтмоқда.

Колхозчиларнинг кўнгилли дам олиши учун қулай шароит яратиш, ҳар бир колхозда маданият ва истироҳат боғи, ҳаваскорлик тўгараклари, стадион барпо қилиш, кексалар учун шинам чойхона, дам олиш уйи очиб бериш айни муддао бўларди. Клубларни тарбиявий иш ва маданий дам олиш марказига айлантиришда, кишиларда китобга, кинога, музикага ва спортга қизиқиш уйғотишда қишлоқ зиёлилари, айниқса, ўқитувчилар ташаббус кўрсатишлари зарур.

Қишлоқ советлари, депутатлар, жамоатчи активлар тўй ва маросимларни янгича ўтказишга бошчилик қилсалар, мусибат ва азада ҳам қатнашсалар, инсонийликка хос иш бўлади. Дафн маросимида расмий йиғин ўтказиб, марҳумнинг хизматларини қайд қилиш, хотирасини ҳурмат билан эсга олиш одамгарчилик рамзи, тарбиявий аҳамиятга эга ишдир.

Янги анъаналарни, боболаримиздан қолган олижаноб удумларни турмушга сингдириш, кишиларни коммунистчасига яшашга ўргатишни халқимизнинг яратувчилик ишлари билан боғлаб олиб бориш керак. Чунки, янги киши коммунистик қурилиш жараёнида ўсиб етишади. Қишлоқ меҳнаткашларининг ғоявий эътиқоди, маданий савияси нақадар юксак бўлса, улар олдига қўйилган улкан вазифалар шунчалик муваффақиятли бажарилади.

Қишлоқ хўжалик артелининг намунали Устави лойиҳасида колхозчиларнинг ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини тағин ҳам тўлароқ қондириш, улар турмушининг маиший шароитини яхшилаш, қишлоқларни аста-секин обод посёлкаларга айлантириш вазифаси олдинга сурилган. Партиянинг мақсади ҳам, давр тақозоси ҳам шундай. Бу муҳим ҳаётий вазифани амалга оширишда Хоразм области олдинга дадил қадам ташлаши, қишлоқ қурилиши соҳасидаги қолоқликдан чиқиши, колхоз қишлоқларини обод қилиш ва турмуш маданиятини юксалтиришда республиканинг илғор областларига етиб олиши керак.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг мухбири.

ЯНГИ МИКРОРАЙОНЛАР

Ўзбекистон Давлат лойиҳалаш институтининг инженер-техник ходимлари серқуёш республикамиз шаҳарларининг янада гўзал бўлиши учун катта ишлар қилмоқдалар.

Институт лойиҳачилари шу кунларда металлурглар шаҳри Бекободнинг янги лойиҳасини яратиш йўлларини изламоқдалар. Яқин йиллар ичида Бекободдаги металлургия заводи тўрт баробар кенгайтирилиши кўзда тутилган. Табиийки, корхона кенгайиши билан бир қаторда унда ишловчи кишилар сони ҳам ортиб боради. Уларни уй-жой бинолари билан таъминлаш муҳим масалалардан биридир. «Узгоспроект» лойиҳачилари ана шуни ҳисобга олиб, ўн икки минг кишига мўлжалланган 11- ва 12-микрорайонлар лойиҳаларини ишлаб чиқдилар. Бу микрорайонлар Бекобод—Тошкент магистрал йўли ва Сирдарё бўйида жойлашади. Микрорайон янги услубда қурилиб, уй-жой биноларининг биринчи қаватида телеграф-телефон, кутубхона, фото-салон, модалар ательеси, бахт уйи бўлади. Шунингдек ,ҳар бир бино ҳовлисида гулзор ва сув пуркагичлар барпо этилади. Микрорайоннинг марказий қисмида болалар боғчаси ва яслилари, 2400 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси, хиёбонлар, шунингдек стадион ҳам барпо этилади.

Иккинчи проектная ва Сирдарё кўчалари чорраҳасида эса бир йўла 200 киши овқатланадиган ресторан биноси ўзбек миллий меъморчилиги услубида қурилади. Металлурглар учун Сирдарё бўйида каттагина истироҳат боғи барпо этилади. Бу микрорайонлар лойиҳаси Ўзбекистон Давлат лойиҳалаш институтининг архитекторларидан Б. Усмонов, Э. Бокарев ва инженерлардан Р. Табулджи ва Валяцевалар ҳамкорлигида яратилган.

Бекобод шаҳар кенгаши бу микрорайон лойиҳасини аъло баҳолади.

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ.

Суратда: Бекободда қурилаётган 11 ва 12-микрорайонлар макети.

М. МИРМУҲАМЕДОВ фотоси.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

САМАРҚАНД ЮБИЛЕЙИГА

СССР Алоқа министрлиги Самарқанднинг 25 асрлик юбилейига атаб почта маркалари чиқара бошлади. Бу рангли маркаларда ўзбек халқининг классик меъморчилик санъати намуналари — Регистон майдонининг бир қисми, Шердор мадрасаси, шунингдек, Тиллакори ҳамда Улуғбек мадрасаларининг кўринишлари акс эттирилган. Бундан ташқари, Самарқанддаги замонавий бинолардан — «Интурист» меҳмонхонаси ҳам бор.

* * *

Самарқанд ипак комбинати коллективи юбилейга атаб, шойи газламалар ва шойи рўмолларнинг янги нусхаларини ишлаб чиқармоқда. Корхона рассомларидан С. Ханнинг «Бибихоним» номли газламаси, В. Топорков, Э. Кравченко, Т. Мичуринлар ишлаган «Регистон», «Гўри амир», «Улуғбек мадрасаси» каби панно ва рўмоллар ғоят нафисдир. Моҳир атласчилар тайёрлаётган «Самарқанд оқшоми», «Самарқанд сайқали», «Қўш орденли Самарқанд», «Шарқ гули» деб аталувчи газмоллар кўҳна шаҳарнинг 2500 йиллик юбилейига муносиб совға бўлади.

Ў. ЭШБОЕВ.

СУМКАДАГИ ТЕЛЕВИЗОР

Ленинграддаги конденсатор заводида митти телевизорлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. «Электроника ВЛ-100»нинг ҳажми телефон аппаратидек. Оғирлиги 2,8 килограмм бўлиб, уни сафар халтаси ёки оддий сумкага осонгина жойлаш мумкин. Завод коллективи йил охиригача мингга яқин шундай телевизор ишлаб чиқаришни мўлжаллаган.

О. НОСОВ.

МАШИНАЛАР УЙИ

Пойтахтнинг Чилонзор районида мингта енгил машинага мўлжалланган кўп қаватли гараж биноси қурилиши бошлаб юборилди. Машиналар «уйи»ни «Главташкентстрой»га қарашли 153-трест, 14-қурилиш бошқармаси бинокорлари тикламоқда. Бинони 1970 йилда фойдаланишга топшириш мўлжалланаётир.

Қ. МАЛИКОВ.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ПЛАНЕТАМИЗДА

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ДАМАШҚ. «Африка-Осиё бирдамлиги Сурия комитети Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигини байрам қилишда актив қатнашишни ният қилиб қўйди». Африка-Осиё бирдамлиги Совет Иттифоқи ва Сурия комитетлари делегациялари Дамашқда имзолаган қўшма ахборотда шундай дейилади. Бу ахборот Сурия Араб Республикасидаги меҳнаткашлар оммасининг умумий кайфияти ва фикрини акс эттиради. Сурия Араб Республикасининг меҳнаткашлари жаҳон пролетариати йўлбошчисининг миллий озодлик ҳаракати назариясини ва практикасини ривожлантиришдаги тарихий йўлига юксак баҳо бериб, шонли санани кенг нишонлаш тараддудини кўрмоқдалар. Мамлакатдаги ҳукмрон партия бўлган араб социалистик революция партияси Ленин юбилейини нишонламоқ учун партия ташкилотлари йўли билан ҳам, жамоат ташкилотлари йўли билан ҳам ўтказиладиган тадбирларнинг конкрет планини яқин фурсатда ишлаб чиқишни мўлжаллаб турибди. Ҳозир Суриянинг кўпгина шаҳарларида Ленин тўғрисидаги фильмларнинг кинофестиваллари, фото ва бадиий виставкалар ўтказилди. Дамашқдаги совет маданий марказида муттасил ленинхонликлар ўтказилмоқда.

Юбилей яқинлашаётган сари Ленин мавзуидаги материаллар матбуотда, радио ва телевиденнеда тобора кўпроқ пайдо бўлмоқда. Бу материалларда Владимир Ильич кўп қиррали фаолиятларининг турли жиҳатлари ёритилмоқда, Лениннинг файласуф ва сиёсатчи, назариётчи ва амалиётчи, чинакам революционер ва атоқли ташкилотчи сифатидаги фаолияти очиб берилмоқда.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ПОЛЬША

ВАРШАВА. Плоцкий нефть тозалаш ва нефть химия комбинати янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилганлиги туфайли бу йил Польша химия саноати ялпи маҳсулотининг 10 процентини беради

Мамлакатда энг катта химия корхонасини кенгайтириш ишлари тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Иккинчи навбат қурилиши тамом бўлганидан кейин комбинатнинг учинчи навбати қурила бошлайди. Шу қурилиш давомида нефть маҳсулоти, хом ашё, чала тайёр ва химиявий буюмлар ишлаб чиқарадиган қувватлар ишга туширилади.

Янги беш йилик планда (1971—1975 йиллар) Польша химия саноатини ривожлантириш учун 100 миллиард злотих маблағ чиқариш кўзда тутилган. Янги беш йилликда Польша Халқ Республикасида химиявий маҳсулотлар ишлаб чиқариш 80 процент кўпаяди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА. Чехословакиянинг Жанубий Моравия области кооперативлашган деҳқонлари ва давлат хўжаликлари ходимлари бу йил мўл ҳосил йиғиштириб олмоқдалар. Кексалар биз 20 йилдан бери шундай мўл ҳосилни кўрганимиз йўқ эди, деб айтмоқдалар.

Областда энг йирик «Погоржелици» давлат хўжалиги меҳнаткашлари айниқса энг кўп ҳосил етиштирдилар. Улар «Мироновская» ва «Безостая» деб аталган совет навларидан бўлган буғдой экилган ерларнинг гектаридан ўрта ҳисобда 43 центнер, айрим участкаларида эса 59 центнергача етказиб ҳосил йиғиштириб олмоқдалар. Давлат хўжалиги эришган муваффақиятлари тўғрисида яқинда партия ва ҳукуматга рапорт берди. «Погоржелици» давлат хўжалигининг ходимлари ЧКП Марказий Комитетининг биринчи секретари Густав Гусак номига юборилган мактубларда давлат омборларига 336 вагон ғалла, яъни планда кўзда тутилганига қараганда 43 вагон кўп ғалла топширганликларини маълум қилдилар. Давлат хўжалиги ходимлари буни мамлакатда сиёсий вазиятни нормаллаштириш ишига, социализм ишига қўшилган ҳисса, деб айтмоқдалар.

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ

УЛАН-БАТОР. Монголиянинг чорвадорлари ва деҳқонлари янка арат хўжаликларини кооперативлаш тугалланган куннинг 100 йиллигини муносиб равишда кутиб олишга тайёрланмоқдалар. Қишлоқ хўжалик бирлашмалари ўтган йиллар мобайнида мамлакатнинг қишлоқ хўжалигида етакчи куч бўлиб қолдилар. Барча чорва молларининг тўртдан уч қисми шу хўжаликларнинг ихтиёридадир. Улар гўштнинг 80 процентини ва жуннинг 70 процентини тайёрламоқдалар.

Кооператив хўжаликларнинг экин майдонлари 1959 йилдагига нисбатан 3,7 баравар кенгайди. Кооперативларнинг даромади ўтган йили 1959 йилдагига нисбатан 3,4 баравар кўпайди. Даромадларнинг узлуксиз кўпайиши қишлоқ хўжалик бирлашмаларининг ўз аъзоларига кўпроқ моддий ёрдам кўрсатиш имкониятини бермоқда. Шу йилнинг ўзидагина уларга пенсия ва нафақа тариқасида 17 миллион тўгрик пул тўланди.

(ТАСС).

ИТАЛИЯ ПАРЛАМЕНТИДА М. РУМОР ҲУКУМАТИГА ИШОНЧ

РИМ, 11 август. (ТАСС). Христиан демократ М. Румор тузган янги Италия ҳукуматига кеча депутатлар палатасида ишонч билдирилди. Ҳукуматни ёқлаб 346 депутат (христиан демократлар, социалистлар ва унитар социалистлар) овоз берди. Ҳукуматга қарши 245 депутат (коммунистлар, пролетар бирлиги социалистик партиясининг аъзолари ва бошқа оппозициячи гуруҳларнинг вакиллари) овоз беришди. Олти депутат (республикачилар) холис қолди.

Коммунистик партия ва бошқа сўл гуруҳлар «бир тусли» христиан-демократик ҳукумат тузилишига қатъиян қарши чиқдилар. Италия Коммунистик партиясининг депутатлар палатасидаги вакили Макалузо бугун гапириб, Компартия Румор ҳукуматига қарши чиқаётир, чунки у «сўл марказни» қайта тиклашга уринмоқда, деди. Бу ҳукумат, деди у, меҳнаткашларнинг манфаатларига тааллуқли жуда кўп проблемаларни ижобий ҳал қилиб беролмайди.

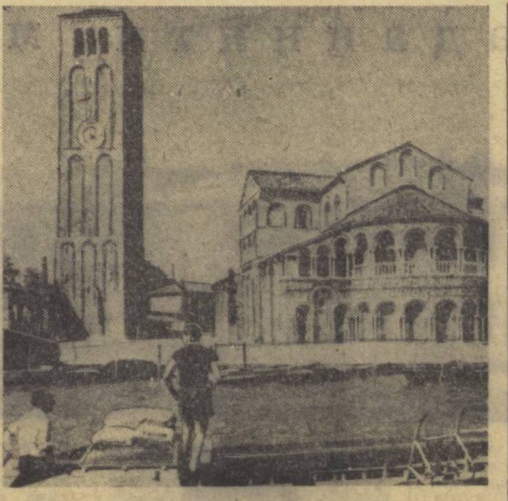

ИТАЛИЯ. Венеция — жаҳоннинг энг гўзал шаҳарларидан бири ҳисобланади. Ҳар йили бу ерга уч миллионга яқин турист келади. Туристлар шаҳар мачитлари ва музейлари, тарихий саройлар билан танишадилар. Суратда: Авлиё Мария ва Донато мачитининг кўриниши. Бу мачит Мурано оролида жойлашган бўлиб, у XII аср архитектура ёдгорлигидир.

Камера Пресс — ТАСС фотоси.

ИСРОИЛ босиб олган ерлардаги араб аҳолиси жуда оғир аҳволда яшамоқда. Суратда: Иордания территориясида жойлашган Хеврон шаҳрида. Асир олинган араб гражданларини Исроил солдатлари қўриқлаб туришибди.

АП—ТАСС телефотоси.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИ ВАКИЛИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

ХАНОЙ. 11 август. (ТАСС). ВИА агентлиги хабар беради: Вьетнам Демократик Республикаси Ташқи ишлар министрлигининг вакили баёнот эълон қилиб, Қўшма Штатларнинг Вьетнам Демократик Республикасига қилаётган янги агрессиясига қарши норозилик билдирди.

Баёнотда айтиладики, 6 августда Американинг бешта самолёти Вьетнам Демократик Республикасининг осмонига бостириб кириб, Куанграч ва Туенхоа районларида (Куангбинь вилояти) бир қанча аҳоли пунктларини бомбардимон қилди ва ракеталар отди. Америка авиациясининг ваҳшиёна ҳужуми натижасида одамлар қурбон бўлди. Шу районларнинг аҳолисига катта моддий зарар етказилди.

Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати, дейилади баёнотда, Қўшма Штатларнинг бу агрессив ҳаракатларини кескин қоралайди ва бундай ҳаракатларни дарҳол тўхтатишни талаб қилади.

БУХАРЕСТДА ВИСТАВКА

БУХАРЕСТ. 10 август куни Румыния пойтахтида мамлакатнинг халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси очилди.

Мамлакат фашистлар асоратидан озод қилинган куннинг 25 йиллигига бағишлаб ташкил этилган бу виставканинг тантанали очиш маросимида Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бош секретари, Румыния Социалистик Республикаси давлат кенгашининг раиси Н. Чаушеску, Румыния Социалистик Республикаси Министрлар Советининг Раиси И. Г. Маурер, партия ва ҳукуматнинг бошқа раҳбарлари. Румыния Коммунистик партияси X съездининг делегатлари келишди. Маросимда Румыния коммунистларининг X съездига келган чет эл делегациялари, шу жумладан КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев бошчилигида КПСС делегацияси ҳам ҳозир бўлдилар.

Виставка экспонантлари Румыния Социалистик Республикасининг халқ хўжалиги муваффақиятли ривожланаётганлигидан далолат бериб турибди. Мамлакат саноат маҳсулотининг ялпи ҳажми 1968 йилда 1938 йилги даражадан 13 баравардан зиёдроқ ошиб кетди.

Нефть саноати учун чиқарилган ускуналарнинг намуналари, Румыния станоксозлик саноатининг маҳсулоти экспонатлар орасида кўзга ташланиб турибди. Халқ ҳокимияти йилларида айниқса тез ривожланган химия саноати виставкада кенг кўрсатилган. Виставка энергетика ва металлургия саноатининг ютуқларини ҳам акс эттиради. Маълумки, экономиканинг бошқа бир қанча тармоқлари каби бу соҳа ҳам Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан яқиндан ҳамкорлик қилиш шароитида ривожланди. Халқ истеъмол моллари, қишлоқ хўжалик маҳсулоти ҳам кўргазмага қўйилган. Фан, маданият, соғлиқни сақлашга алоҳида павильонлар ажратилган.

Виставкани очиш маросимида Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитети ижроия комитетининг аъзоси, Румыния Социалистик Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Г. Рэдулеску нутқ сўзлади.

ҲАР ТЎҒРИДА

ВЕЛОСИПЕДЧИГА... ҲАЙКАЛ

ТЕХНИКА тараққий этган сайин машиналарнинг хили ҳам кўпайиб бормоқда. Шу билан бирга авариялар ҳам кўпайиб, ҳаво ифлосланиб бораётир. Лекин велосипед ихтиро қилингандан буён у бирор одамнинг ҳалокатига сабаб бўлгани йўқ. Ҳавони ҳам ифлосламаган. Шу сабабли Ғарбий Германиянинг Клейнцигенфельд қишлоғида велосипедчига ҳайкал ўрнатилди. Токи, бу йўлдан қуюндек шошиб, атрофни чангитиб ўтаётган шофёрлар тезликни бир оз сусайтириб, ўтмишдошларига назар солсинлар. Ҳайкал атрофидаги ўтлоқда ўтириб, ўз қилмишларидан уялсинлар...

ҲАР КИМНИНГ ЎЗ ХУЛҚИ БОР

АВСТРИЯДАГИ меҳмонхоналардан бирининг дарвозасига қуйидаги эълон осиб қўйилган: «Америкалик сайёҳлар меҳмонхонага тунда 2 дан кейин қайтишмаслигини, шведлар эрталаб соат 6 дан олдин уйғонмаслигини, италияликлар кеч соат 10 кейин секинроқ суҳбатлашишларини, инглизлар эса хоналарга итсиз киришларини илтимос қилиб ўтиниб сўраймиз».

Ҳа, ҳар бир миллатнинг ўз хулқи, одати бор экан-да.

ПАШША ЧАҚМАСИН... ДЕСАНГИЗ

ДАМ олиш кунлари ёки меҳнат отпускасига чиққанингизда дарё ё сой бўйларига бориб, балиқ тутасиз, Ҳузурланиб дам оласиз. Лекин кеч кириб, атрофга қоронғулик чўкиши билан пашшалар чақавериб, асабингизни бузади, Ҳузурланиб дам олишингизга халақит беради.

Хўш, пашша сизни қандай «топади?»

Сиз нафас олаётганингизда ҳавода карбонат ангидриди қолади. Урғочи пашша ана шу газ туфайли сизни «топиб» келиб, чақади. Олимлар пашшаларнинг карбонат ангидридга бўлган сезгирлигини йўқотиш чораларини топдилар. Этилен-га гексан қўшиб тайёрланган аралашма пашшаларнинг сезгирлигини йўқотади. Бу аралашма сепилган жойда бемалол ўтириб балиқ тутишингиз, ҳордиқ чиқаришингиз мумкин.

ФУТБОЛ

«ПАХТАКОР»НИНГ ҒАЛАБАСИ

Ўтган шанба ва якшанба кунлари мамлакат биринчилиги учун навбатдаги футбол учрашувлари бўлиб ўтди. Олтин медаль учун курашаётган 14 команда ўртасида пешқадамлик қилаётган спартакчиларнинг бу гал ҳам омадлари келди. Улар Бокунинг «Нефтчи» командасидан устун келиб, 2:0 ҳисобида ғалаба қилдилар. «Динамо» (Тбилиси) — «Черноморец» ва СКА — «Динамо» (Минск) командалари учрашувлари ҳам 2:0 бўлиб, майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди. Чемпион Киев динамочилари эса пойтахт торпедочилари устидан эришилган ғалабадан кейин 23 очко билан ўз ўринларини бирмунча мустаҳкамлашга эришишди.

«Пахтакор»га ғалаба келтирган учрашув Куйбишевнинг «Крылья Советов» командаси билан бўлди. Бу ўйинда ҳисобни танаффусдан кейин Бектошев очди. Бироқ мезбонлар ҳисобни тенглаштиришга улгирдилар. Лекин Красницкий командани олдинга олиб чиқди. Майдон эгаларининг сўнгги ҳужумлари натижасиз бўлди. «Пахтакор» 2:1 ҳисобида ютуққа эришиб, иккинчи ўринга чиқди.

Олий лигага даъвогарлик қилаётган «Уралмаш» — «Локомотив» учрашувида ҳисоб очилмади, «Арарат» — «Кайрат» ўйини эса 3:1 бўлиб тугади.

КАРАНТИН ТУГАДИ

НЬЮ-ЙОРК. 11 август. Хьюстондаги (Техас штати) бошқариладиган учишлар марказининг махсус лабораториясида америкалик космонавтларнинг 21 кун давом қилган карантини бугун эрталаб тугади. Маълумки, «Аполлон-11» космик кемасининг Нейл Армстронг, Эдвин Ольдрин ва Майкл Коллинздан иборат экипажи Ойга учиб бориб ва қўниб, ерга қайтиб келган эди. Нейл Армстронг билан Эдвин Ольдрин Ой юзасига чиқиб қайтганларидан кейин бу космонавтларнинг карантини 20 июлда бошланган эди.

Гуам ороли районида уч космонавт сувга қўнганларидан кейин уларни карантин фургонига солиб «Хорнет» ҳарбий кемасига олиб келишди, бу ердан эса улар яна шу фургонда самолётга солиниб, медицина лабораториясида синчиклаб тадқиқ қилмоқ учун Хьюстондаги космик марказга юборилди. Врачлар, микробиологлар, рентгенологлардан иборат мутахассисларнинг катта группаси уларни 17 кун кузатиб турди.

«Аполлон-11»нинг учишига медицина жиҳатидан раҳбарлик қилган доктор Чарлз Бэррининг айтишига қараганда, космонавтларни кўриб чиқиш ва қилинган анализларнинг ҳаммаси ойга бориб келган кема экипажининг аҳволи аъло даражада эканлигини ва улар ойнинг микроорганизмларини юқтирмаган эканликларини кўрсатди. Улар карантинда турган вақтларида космонавтларнинг ойдан олиб келган тупроқ намуналари анализ қилиб чиқилди ҳамда ойга учиш ва қўниш синчиклаб таҳлил қилинди.

13 августда жасур космонавтларни шарафлашнинг тантанали маросими бошланади. Улар Нью-Йоркда, Чикагода ва Лос-Анжелосда кутиб олинади.

СУРГУН МУДДАТИ ЯНА БИР ЙИЛГА ЧЎЗИЛДИ

ПАРИЖ, 11 август. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Афинадан хабар беради: Таниқли композитор ва жамоат арбоби Микис Теодоракиснинг сургун муддатини Греция ҳукумати яна бир йилга чўзди. Теодоракис ҳозир Пелопоннес ярим оролининг узоқ қишлоғида сургунда юрибди.

ҚЎҒИРЧОҚНИНГ НАЙРАНГИ

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

«Ахир, Сайгон маъмурияти Миллий озодлик фронтига эркин сайловларда қатнашишни таклиф қиляпти-ку! Нега энди Миллий озодлик фронти кўнмаяпти. Сайловни ўтказиш принципи Вьетконгнинг ўзи таклиф этаётган халқаро кузатувга мос келади-ку?!» Бундай мулоҳазаларни ҳозир Ғарб матбуотидан кўплаб топиш мумкин. Нима гап ўзи?

Тўғри, Сайгон сайлов ҳақидаги таклифларини киритди. Гап шундаки, Сайгон маъмурияти ҳозирги режимни сақлаб қолишнигина эмас, балки бу сайлов кампаниясида бош ролни ҳам ўзига олмоқчи. Сайгон ҳатто Америка қўшинларини олиб чиқиб кетилишини талаб қилишни ўйламаяпти ҳам. Жанубий Вьетнамнинг ватанпарвар кучларини эса амалда таслим бўлишга маҳкум этмоқчи.

Миллий озодлик фронти — ҳозирги Муваққат революцион ҳукумат Сайгон таклиф этаётган планга рози бўлмаётганлигининг сабаби шундаки, Жанубий Вьетнамда халқнинг хоҳиш ва иродасини ифода этишига зарур шароит яратиб берилиши лозим. Бу даврда мамлакатни Тхиеу ва Ки тўдаси эмас, балки коалицион ҳукумат бошқариши лозим. Францияда чиқадиган ўнг кайфиятдаги «Фигаро» газетасининг мухбири Ф. Ниволоннинг ёзишича, генерал Ки америкаликлар ўртасида ҳам, ўзининг собиқ хизматдошлари орасида ҳам обрўсини йўқотиб қўйди.

Сайгонда Америка тиғига суяниб турган Тхиеу-Ки диктатураси сақланиб қолар экан, бу мамлакатда мустаҳкам тинчлик ни ўрнатиш мумкин эмас. Аммо Ки ўз ўрнини осонликча бўшатиб бермоқчи эмас. У «эркин сайловлар» деб аталган режани ўз номи билан боғламоқчи. Агар иккинчи томон бунга рози бўлмаса, Париждаги музокараларни барбод қилиш билан дўқ урмоқда. Кининг бу баёноти АҚШ матбуотида ҳам эълон қилинди.

Кининг қарашлари азалдан маълум. У Жанубий Вьетнамда уруш ҳаракатларини ва Вьетнам Демократик Республикасига қарши жиноятқорона ҳужумни давом эттиришнинг ашаддий тарафдори. Тинч музокаралар йўлида дастлабки кичик одим ташланган — ВДРни бомбардимон қилиш тўхтатилган ва Парижда музокаралар бошланган экан, булар Жанубий Вьетнам «вице президенти»нинг хоҳишига қарама-қарши ўлароқ бўлди. Агар Қўшма Штатлар бундан буён ҳам Кининг фикри билан ҳисоблашар экан, у ҳолда тинчлик ҳақидаги гаплари сафсатадан иборат эканлигини фош қилиб қўяди.

Ҳар қандай план қанчалик жозибали бўлиб туюлмасин, унинг ижодчиси қўғирчоқ бўлар экан, бу режанинг найрангбозлик эканига ҳеч ким шубҳа қилмайди. Айни пайтда Париждаги музокараларда Миллий озодлик фронтининг чинакам оқилона режаси кун тартибига қўйилган. Миллий озодлик фронти халқаро назорат остида ҳеч кимни камситмайдиган чинакам эркин сайловлар ўтказишни таклиф этмоқда.

В. АРДАТОВСКИЙ.

АПНнинг сиёсий шарҳловчиси.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Қўшиқлар, 9.30 — «Нотинч баҳор» кинофильмига ёзилган музикадан сюита, 9.50 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун эшиттириш (тожикча), 11.15 — «Ленинча яшаш, ишлаш ва ўқиш» (суҳбат), 11.30 — Чолғу асбоблари «Дутор», 13.30 — Лирик қўшиқлар, 15.15 — Қирғизистон радиосининг эшиттириши (русча), 15.30 — Қўшиқлар, 16.10 — Рашид Ҳамроев ҳақида суҳбатли концерт, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 18.00 — «Комсомолга партия раҳбарлиги» (суҳбат), 18.10 — Труба ва оркестр учун концерт, 18.40 — Спорт (русча), 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.00 — «Ўзбекистон ишчиси» радиожурнали, 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун), 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Концерт (қишлоқ меҳнаткашлари учун), 22.20 — Тожикистон ССР халқ артисти Рафаэль Толмасов куйлайди, 22.40 — «Шеърият кечаси», 23.15 — Куйлар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Телеянгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.45 — Коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада бўлган халқаро кенгашининг тарихий аҳамияти, 19.00 — Концерт, 19.40 — Телеянгиликлар.

19.55 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.30 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.35 — Қўғирчоқ фильм (болалар учун), 18.45 — Тошкент истиқболи, 19.20 — Эстрада концерти.

Ўзбек тилида: 20.00 — Рассом ва замон, 20.20 — Инсон ва қонун, 20.50 — Концерт, 21.45 — Биринчи учрашув (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 20.00 — 8-шахтадаги воқеа (бадиий фильм). 21.30 А. Королёв куйлайди, 21.50 — Тугалланмаган кундалик (телефильм), 22.35 — Мелодия-68.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/VIII да Ешликда берган кўнгил, 14/VIII да Икки билагузук.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бомбай тун оғушида — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Қўзғолончилар (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 6 да), Джазда фақат қизлар (кеч 8 ва 10 да) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Тайга хўжайини (эрталаб соат 11 да), Қизларни ўғирлаш (кундуз ва кечқурун) — САНЪАТ САРОЙИ.

Севги ва кўз ёши (жуфт соатларда), Сокин кварталдаги қотиллик (тоқ соатларда) — «ДРУЖБА».

Излар жарликка бошлайди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Жазоловчи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЕЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади)

Анжелика ва қироэл — «ФЕСТИВАЛЬ».

Қўзғолончилар — «ХИВА». Излар жарликка бошлайди — ТЕЛЬМАН номли.

РЕСПУБЛИКА САВДО ТАРМОҚЛАРИДА

кредитга қуйидаги

МОЛЛАР СОТИЛМОҚДА

ҳамма маркадаги радиоприёмниклар (транзистордан бошқа), ҳамма маркадаги радиолалар, «Темп-6», «Темп-7м», «Рубин-106», «Электрон»лардан ташқари ҳамма маркадаги телевизорлар велосипедлар, мопедлар, ҳамма маркадаги мотороллерлар, «К-175», «Ковровец», «М-1-М», «Восход» мотоцикллари, ҳамма маркадаги фотоаппаратлар, иттифоқимизнинг тикув машиналари, электропронгривателлар ва ҳамма маркадаги магнитофонлар, аккардеонлар баянлар, гармонлар, ҳамма кўринишдаги фотообъективлар, ҳамма маркадаги пианинолар, «Памир», «Оазис» холодильниклари, ҳамма маркадаги кир ювиш машиналари, кинога оладиган аппаратлар ва кинопроекторлар, нархи 75 сўм ва ундан юқори бўлган эркаклар костюми, нархи 35 сўм ва ундан қиммат бўлган эркаклар ва аёллар пойафзаллари, Ўзбекистон ССР корхоналарида ишлаб чиқилган мебеллар (нархи 30 сўм ёки ундан юқори бўлган мебеллар гўпламиёки доналаб), пол артгичлар, электронасослар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337591. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.